

επαρχιών, οι δούλοι και οι ελεύθεροι, οι ελπίζοντες και οι απελπιζόμενοι, δια αι τή συγκαταθέσει, τή συνεργία πάσης αρχής να παρέχεται αυτοίς, το φρονιμώτατον των ήθικων δηλητηρίων.

Τὰ δημόσια θεάματα δέον να υπαχθώσιν εις ειδικόν νόμον. Ο τύπος, δι' ου εκδηλούνται δημοσία αι ιδέαι (των έχόντων τοιαύτας) έχει και νόμον φύλακκα, και τὰ όργανά του εξελέγχουσιν καθ'εκάστην αλληλα. Ούτως αι ελευθερίαι του καθίστανται ήττον επικίνδυνου εν περιπτώσει παραφοράς. Άλλα τὰ θεάματα;

Πανταχού και εν αύταις ταις δημοκρατουμέναις χώραις, όπου ή ελευθερία υποτίθεται μάλλον αχαλίνωτος ή παρ'ήμιν, παντοειδείς προληπτικαί διατάξεις προφυλάττουσι τήν κοινωνίαν, αν ουχι από τής εκδηλώσεως υπόπτων ιδεών, βεβαίως όμως από τής επισήμου διδασκαλίας του μαθήματος τής κακοηθείας. Μόνον παρ' ήμιν ουδέμια εξασκεΐται ουχι λογοκρισία, άλλ' ουδ' επίβλεψις απλή. Έκαστος δύναται να λέγη, να ψάλλη, τι ελθη εις τον νον του. Ουδέμια εγγύσια δια τον άτυχ ή αστόν, όστις θέλων να λησμονήσ η τας πικρίας του βίου του, αποφασιζει μίαν έσπεραν έορτής, η πρό τής θεας μακροϋ και ορεκτικωτάτου προγράμματος, η μετά την ανάγκωσιν ευφήμου τινός διαφοριδίου, να οδηγήσ η εις το δεινα θεάτρον τήν οικουμένην του.

Και θα εξήρχετο εκ του μέσου η εις το τέλος τής παραστάσεως, μη τολμών να άτεινισ η τέκνα του, έχων τήν πεποίθησιν, ότι άκουσίως του έγέμετο ένοχος εγκλήματος, αν ή θεά του επί του φόρου δημοσίου υπαλλήλου δεν τον έπαρηγόρει ολίγον, δεν τον έβεβαίωσε, ότι παν όστι ειδη, παν ό,τι ήκουσε ήτο με τήν άδειαν τής κυβερνήσεως, με τήν ευχήν τής ίσως.

Πολύ ιδιότροπος αυτη ή Έλληνική νομοθεσία. Εις άλλοδακόν δεν επέτρεψε τήν εκδοσιν εφημερίδας, φοβηθεΐσα ίσως μη εινε άστοργος. Η Ήλιος και δολιευθη τους Έλληνας. Ο Ήλιος να μάς προφυλάξη. Άλλα το στάδιον άφηκε ελεύθερον εις τους δημοσιολόγους τής σκηνής, παν δε περιτρίμμα πάσης άγυιας τής Έσπερίας ας αυτοσχεδιάξ η ή ας επαναλαμβάνη πρό των Έλληνικών οικογενειών, ό,τι ενθουσιάζει τα κατώτατα τής πατρίδος του στρώματα.

Η ελευθερία του εινε άπαραβίαστος. Απειρος παις η κούφος άνήρ, θέλων να επιδείξ η τας προόδους του εις τήν δεινα γλώσσαν, μεταφράζει και παραδίδει εις τήν διψώσαν Έλληνικήν σκηνήν έργα, περιέχοντα πλειότερον δηλητηρίον η δσην μελάνην κατηνάλωσε.

Τίς θα κωλύσ η τήν διδασκαλίαν του επικινδύνου έργου; Ουδεις επίσης!

Ός δια τὰ όρατα πράγματα αυτω και ή ελευθερία έχει τὰ έλαττώματά της. Κατά τούτων οι νομοθέται εφρόντισαν να εύρωσι περιοριστικά τινα αντίδοτα, ό δε

ποινικός ήμων νόμος υποδεικνύει τινά. Έάν δεν ειδη ταύτα άρκετά, ας ζητηθώσιν άλλα. Η Κυβέρνησις και ο Τύπος, αι δύο συνάψεις, προς ας έχομεν τας πλειότεράς ελπίδας, αυται αΐτινες θα εινε και αι μάλλον υπεύθυνοι, αι μάλλον ένοχοι ενώπιον του μέλλοντός, ας εκπληρώσωσι καθήκον πρό πολλού επιβαλλόμενον αυταίς. Η μὲν ας εκτελῆ, η αλλη ας υποδεικνύη, διότι το ν' αφήσασι τον λαόν, όστις εις αυτάς εμπιστεύεται τα έρα του, έρμαιον παντός άγνώστου, παντός τυχοδιώκτου, μετερχομένου τον από σκηνής διδασκαλον χάριν άργυρολογίας, τούτο εινε εγκλημα, προδοσία αληθής, δια τήν όποιαν θα εινε αξίαι καταράς εν τῷ μέλλοντι.

Πρό τινος κατεδικάσθη τις, ανατυπώσας και θεις εις κυκλοφορίαν άνήθικα βιβλία. Δικαία η καταδίκη του. Ταύτα κρύφα ανεγινώσκοντο, και οι άγορασταί των εγγυρίων, ότι δεν έπραττον αγαθόν έργον. Άλλα ποίας καταδικης λοιπόν εινε αξίαι, οι επιτρέποντες να ανεγινώσκωνται πρό του δημοσίου αι σελίδες των βιβλίων τούτων ποικιλλόμεναι μάλιστα;

Πρό τινων ήμερών το φρουραρχέον Αθηνών άπηγόρευσεν εις τους αξιωματικούς να εισέρχωνται εις τὰ θεάματα ταύτα.

Οι πολιταί δεν έχουσιν ίσην προς τας οικογενείας των στοργήν; Η Κυβέρνησις και ο τύπος δεν τρέφουσιν ίσην στοργήν προς τους πολιτας;

Και... αυτό λεγεται ελευθερία; ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΚΡΙΤΑΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ

Έκαστον πράγμα έχει και τας δυσκολίας του εν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Ο δε φρονών, ότι των φιλολογικών διαγωνισμών η δυσκολία έγκειται εν τῇ έλλείψει βραβεΐων άπατάται βεβαίως. Αι άκωνται των ρόδων τούτων εινε οι κριταί, αλλά ρόδα άνευ άκανθών δεν γίνονται. Εν τῷ Πανεπιστημί βεβαίως ευρηται, ό,τι άριστον κέκτηται το έθνος φύσει η και τύχη ενίοτε. Άλλα δεν έπεται εκ τούτου, ότι εκειθεν δέον πάντοτε να εκλέγωνται οι κριταί. Η άποτυχία του σκοπού τώσων παλαιών διαγωνισμών εινε μία άπόδειξις, το δε παραδειγμα των δύο καθηγητών, οστινες δεν απέδεχθησαν να κρίνωσι τὰ δραματικά έργα του Λασσαναίου Διαγωνισμού εινε άλλη επικύρωσις.

Τίνες λοιπόν να διορισθώσιν κριταί ηδη μάλιστα, ότε σειρά όλόκληρος διαγωνισμών εινε εκπεμφής; Και ήμεΐς με τήν αλήθειαν άγνοούμεν. Άλλα γνωρίζομεν, ότι δύναται τις να εινε άριστος χημικός, χωρίς να θεωρη καθήκον του να κρίνη και αναλύη ποιήματα, ότι δύναται τις να εινε άριστος Έλληνιστής, χωρίς να εννοή ουδέν περί νεωτέρου θεάτρου. Ο μακαρίτης Λάνδερν εινε αληθής, ότι έδιδάξε ποτε και Δικονομίαν, αλλά τούτο

έγένετο. κατά τήν 1^{ην} του Πανεπιστημίου πενήτηκονταετηρίδα. Άν λόγω σεβασμού και τιμής ύφειλομένης διδόνται τα πρώτα έπαιση εις έξοχα εν άλλοις κλάδοις πρόσωπα, δεν έπεται, ότι ταύτα πρέπει και ν' αποδέχωνται πάντοτε. Ας παραιτώνται. Όταν δε εξαντληθῆ η κατάλογος των κατά καθήκον διοριζομένων, θα εύρεθώσιν άλλοι, ουχι βεβαίως πολυμαθέστεροι, αλλά πάντως ολιγώτερον άναρμόδιοι.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Τοις αναγνώσταις ήμων θα καθίστατο εύρεστος και απλή τις ύπόμνησις του όνόματος, όπερ ύπερ παν άλλο συνδέεται προς τήν «Έβδομάδα», του ιδρυτού και πρώτου διευθυντού αυτης κ. Δ. Γρ. Καμπύρογλου, του άφιερώσαντος ισάριθμα έτη ζωής, ινα τῇ χάρισ η τρία πρώτα έτη της. Άλλα και χαράν θα αισθανθώσιν ουτοι πολλήν μανθάνοντες, ότι περάτωσας τήν Ιστορίαν των Αθηνάων, έδωκέν αυτην εις εκδοσιν. Του συγγράμματος, εκδοθήσεται κατά πρώτον αυτοτελές μέρος Αι Τουρκοκρατούμεναι Αθήναι μετά Παρρησιών, περιέχοντων αληθή ηθασυράν γνώσεων επί τής σκοτεινής εκείνης εποχής, αν πάντες βεβαίως θα θεωρήσασιν ως όρατον και έννοφελές άπόκτημα.

Ο πρόσηλις ήμων προκάτοχος και συνεργάτης δεν συνήθισε τήν «Έβδομάδα» να πλέξη εγκώμια άλλ' ηδη, ότε δεν επιθεωρεί πλέον αυτός τα χειρόγραφα των συνεργάτων της, αν προσθέσωμεν, ότι το νέον του έργον, εξ όσων ήμεΐς τουλάχιστον γνωρίζομεν, εινε αξίον, αν ουχι έθνικης, βεβαίως όμως Αθηναϊκής ευγνωμοσύνης, θα ήθίωμεν άρα γε τήν μετριοπροσένην του;

ΙΩΑΝΝΗΣ ΖΑΡΚΟΣ

Στέφανοι πολύτιμοι άπονερόμενοι συνήθως εις τους συγγενείς των θνησκόντων ισχυρών τής ήμέρας δεν προηγούντο προχθές τής κηδείας του Ιωάννου Ζάρκου, διότι από πολλού ευγενές έρείπιον ουτός παρελθούσης ισχύος, ειχεν άποχωρήσ η ενεργου πολιτικης, ης ήτο σέμνωμα ποτε. Πολλοι ήγγούον και αν εζη ακόμη, διότι σκοπόν του βίου του ειχε τήν τιμήν, και ουχι τας τιμάς και τον θόρυβον ο μετρίοφων προσβύτης. Άλλα παρηκολούθουν γέροντες σεβάσμιοι, ύπουργοί και πολιτευόμενοι δακρύνοντες επί τῇ άπολεία, η δε θλιψις των η άνοπώκριτος, ήτο η μόνη άμοιβή, η μόνη κληρονομία, ην ο ισχυρός άλλοτε πολιτευτής αφήνει εις τὰ έντός έτους δις άπορφανισθέντα τέκνα του, μεταξύ των όποιων και η τλήμων ήμων συνεργάτις δεσποινίς Αικατερίνη Ζάρκου.

ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΓΩΓΩΝ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΓΕΡΜΑΝΙΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΟΣ

Η ΠΡΩΣΙΚΗ ΜΟΝΑΡΧΙΑ

Ουτε ο δέκατος έβδομος αιών ουτε ο Γουσταύος Άδόλφος ήσαν προωρισμένοι υπό τής ιστορικης προνοίας να λύσωσι

τον Γόρδιον δεσμόν του έθνικου ζητήματος τής Γερμανίας. Ο αιών δεν ήτο ώριμος, ο δε μέγας βασιλεύς έπισο προώριος εν τῇ μάχη του Lützen. Άλλα και αν έδρεπεν ολίγας έτι δάφνας ο Σουηδός Μονάρχης, το πρόβλημα θα έμενεν επί μακρόν χρόνον άλυτον, μέχρις ότου η δύναμις των πραγμάτων ειπή τον όριστικόν αυτης λόγον εν τῇ εξέλιξει τής ιδέας. Ουχ ήττον η εμφάνισα του Γουσταύου Άδόλφου επί τής Ιστορικης σκηνής κατά τον αιώνα εκεινον, η δύναμις ην παρέσχεν εις τήν Μεταρρύθμισιν, δεν έμειναν άνευ άποτελέσματος. Πρώτος καρπός τής ύπεροχής ταύτης τής διακαρτυρομένης επί τής παλαιάς Ευρώπης ήτο η συνθήκη τής Βεσφαλίας, καθ' ην έτέθησαν εν ίση μίρα τὰ καθολικά κράτη μετά των προσθευόντων τας αρχάς τής Μεταρρύθμισεις, και επομένως η αναγνώρισις τής ελευθερίας τής συνειδήσεως κατά τους σκοτεινούς εκείνους έτι καιρούς τής θρησκευτικης μισαλλοδοξίας.

Άλλα το διακαρτυρόμενον ξίφος του Γουσταύου Άδόλφου δεν απέλειψη όρφανόν δια τήν Γερμανίαν μετά τήν εν Lützen καταστροφήν. Αν η Σουηδία, μετά τήν έλευσιν του Λαμπρού Μοτῆ βασιλέως, εξέλιπε τής ιστορικης σκηνής ως πρωταγωνιστούσα δύναμις, έτέρα τοιαυτη μετά τινα χρόνον παρέστη, μελετώσα να συνεχισ η το κυφορούμενον έργον τής ενοποιήσεως του Γερμανικου Έθνους. Δεν έτιθετο βεβαίως το πρόβλημα τούτο άμέσως, άποτόμως άλλ' η πολιτική, ην εξέπροσώπει η δύναμις αυτη, ωδήγει εις τήν πραγμάτωσιν τής ιδέας. Η Διακαρτυρήσις εν Γερμανία, άπολέσασα εν τῷ Σουηδῷ Γουσταύῳ Άδόλφῳ τον ισχυρότατον των πολεμιστών αυτης, εύρισαν άμέσως μεταξυ των ήγεμόνων κράτους καθαρως Γερμανικου αξίους διαδόχους, κατόρθώσαντας δια πολιτικης επιτηδειοτάτης, δια στρατιωτικης και διοικητικης οργανώσεως επιτυχστάτης, να κατανοήσωσι τήν εθνικήν αυτών άποστολήν, μετ' επιμονής δε αξιοσημειώτου να συντελέσωσιν επί τέλους εις τήν όριστικήν λύσιν του προαιωνίου προβλήματος.

Η δύναμις, ήτις από του δεκάτου έβδομου αιώνος αρχεται κυρίως εκπροσωπούσα τα Ιστορικά Ιδεώδη και τήν εθνικήν πολιτικήν τής Γερμανίας εινε η Πρωσία. Υπήρξεν εκπαλαι η χώρα αυτη Γερμανική, η μόλις εξεγερμανίσθη κατά τους τελευταίους τούτους αιώνας, ως άξιοι σύγχρονος Γάλλος φυσιολόγος; Δεν ενδιαφέρομαι περί τούτου. Ο κύριος Quatrefages επί τῇ βάσει παρατηρήσεων ισχυρίζεται, ότι το Πρωσικόν κρατίον εινε ήμισυ Γερμανικόν, εινε Σλαβικόν. Άλλα τι προς τούτο, αφού εν τῷ κρατίῳ τούτῳ εσχε πραγματικότητα μία των μεγίστων Γερμανικών αληθειών, η εθνική ενότης τής Γερμανίας; Αν η εθνολογική καταγωγή των Πρωσων εινε προδελμα ανθρώπολογικόν, άλλ' η πραγματική αυτων εργασία, η ενοποιήσις και η ένισχυσις τής Γερμανίας όρισται ηδη ως Ιστο-

ρικόν δεδομένον. Προκειμένου δε περί τοιούτων άντικειμένων όρθότερον εινε να προστιμώνται των άνομιών, από εθνικόν άνταγωνισμόν μάλλον τιθεμένων άνθρώπολογικων προβλημάτων, τὰ άναμφισβήτητα δεδομένα τής Ιστορίας.

Ανήκει εις τήν Ιστορίαν να έρευνησ η δια ποίαν παραδόξων μεταμορφώσεων το πάλαι τάγμα των Τευτόνων Ιπποτών, τήν πρώτην αυτου αρχήν σχόν εν Πτολεμαίδι, κατώρθωσε να λάβη εις τιμάριον Γερμανοσλαβικας χώρας, αΐτινες απέτέλεσαν κατά τους τελευταίους αιώνας τήν Πρωσικην δύναμιν.

Κατά τον δεκάτον έβδομον αιώνα από του Τριακονταετους πολέμου η Πρωσία εινε ύπερόχος, επιβάλλουσα δύναμις εν Γερμανία, επιδιώκει ιδίαν πολιτικήν, έχει λαόν εργατικόν και φιλόπονον, μονάρχας δι' έξοχου πολιτικης συνέσεως, πεπρωκτεμένους, έννοούντας, ως ουδεις άλλος, τήν άποστολήν τής Γερμανίας και το καθήκον τής Πρωσίας. Η υπό τής φύσεως ουχι τοσοϋτον ευεργετηθεΐσα χώρα απέδεχθη εκ των πρώτων τὰ κέρηγμα του Λουθήρου, κατέστη δε εν βραχεί χρόνῳ εις των άκρογωνιαίων λίθων τής Μεταρρυθμισεις. Η εμφάνισα του Σουηδου Μονάρχου επί τής Γερμανικης σκηνής υπήρξε παροδική, επέλαμψεν ουτος ως Βόρειον σέλας επί του πολιτικού όρίζοντος τής Γερμανίας, και εξέλιπε δια τής εν Lützen καταστροφής. Ηδη δε τήν ήμεραν τής Μεταρρυθμισεις και τής εθνικης ενότητης αναλαμβάνουσιν οι ήγεμόνες τής Πρωσίας, αφού οι άπόγονοι των παλαιών ύπερμάχων του Λουθήρου ητύοόλησαν εις τον Καθολικισμόν, γοητευθέντες υπό τής λαμπρόδος του βασιλικου σέματος των Γιαγγελόων. Άλλα δεν ειχεν ειπή τῷ καρφ' εκεινω ο εύφυς και μεγαλόφρων βασιλεύς τής Γαλλίας και τής Ναβάρρας. Paris vaut bien une messe; Δια τί αι Έκλεκτορες τής Σαξωνίας, καμη ανταλλάξωσι τήν όμολογίαν τής Μεταρρυθμισεις προς τήν του Καθολικισμού χάριν του βασιλείου σέματος τής Πολωνίας;

Εν έτει 1657 ο εκ του οικου των Χοεντςόλλερν του Βρανδεμβούργου Έκλεκτωρ Φρειδερίκος Γουλιέλμος περιεβλήθη και το στέμμα τής Πρωσίας. Έκείτησο πάντα τὰ προσόντα έξοχου στρατηγού και οξυδερκούς πολιτικού άνδρός. Ενόησεν από τής πρώτης στιγμής, ότι εκάλειτο εις τήν άντιπροσωπειαν τής διηρημένης Γερμανίας, πεπτωκυίας ηδη και τεταπεινωμένης εκ των καταστροφών του Τριακονταετους πολέμου. Επί των κατά τής Γερμανίας επιδρομών του Λουδοβικου δεκάτου τετάρτου ο ήγεμών ουτος ήτο ο μόνος, όστις ήγωνίσθη ένθύμως παρά τον Ρήνον ύπερ τής ανεξαρτησίας και τής εθνικης τιμής τής Γερμανίας, παραπληκτικώμενης από μονάρχου, εξασκούντος άλλωθεν ληστρικην πολιτικήν. Εβήκε τας πρώτας βάσεις τής στρατιωτικης διοργανώσεως του νέου κράτους. Άλλα πάσποδατα κατόρθώματα τής εν Πρωσίας

διοικήσεως του Έκλεκτορος τούτου ήσαν άλλα, εξασφαλισάντα αυτῷ τήν ευγνωμοσύνην τής πατρίδος του. Κατά τον αιώνα εκεινον τής θρησκευτικης μισαλλοδοξίας, ο Φρειδερίκος Γουλιέλμος, προβαίνων του αιδώος του, ανεγνώρισε τήν ελευθερίαν τής συνειδήσεως ταύτης δε τής ευγενούς αρχής παρέσχε περιφανή δείγματα, προσεμεγάλυνεν ξενίας άσυλον εις τους μετά τήν κατάργησιν του Διατάγματος τής Νάντης εκδιωχθέντας από τής Γαλλίας Ουγενώτους. Διακόσαι χιλιάδες Γάλλων, εργατικων και φιλοπόνων, κατωκίσθησαν εν Πρωσία, ένθα ειχονομίσαι τας τέχνας τής είρηνης και τής εργασίας. Δια τής πολιτικης του ταύτης ο Έκλεκτωρ ανεκηρύχθη ο προστάτης τής Μεταρρυθμισεις. Πεφωτισμένος ήγεμών, κατενόησε, που βασίζεται η ελληθινή δύναμις ενός κράτους. Περιεβαλε τήν δημοτικήν εκπαίδευσιν, παρεμεγέλημένην τώς καθ' όλοκληρίαν, εν δε τῇ διοικήσει περιώρισε τὰ δικαιώματα των τιμαριωτών και των πόλεων, δημιουργήσας αληθή πολιτείαν, εκπροσωπούσαν τὰ δικαία και τὰ συμφέροντα του συνάλω, ουχι δε όρισμένης τάξεως.

Οι σύγχρονοι απέδωκαν εις τον Φρειδερίκον Γουλιέλμον τον τίτλον του Μεγάλου Έκλεκτορος. Η Ιστορία δεν ήδύνατο να διαμφοσβατήσ η αυτῷ τήν προσηγορίαν ταύτην. Αν η άμυώδης χώρα, η εκ των τελευταίων τής Ευρώπης άσπασθεΐσα τὰ δόγματα τής Χριστιανικης πίστεως, το πάλαι άσχημον τιμάριον των Τευτόνων Ιπποτών, το Έκλεκτοράτον του Βρανδεμβούργου, το βασιλείον τής Πρωσίας, ήγηται σχεδόν σήμερα τής Ευρωπαϊκής πολιτικης, ο Μέγας Έκλεκτωρ δικαιοταί να τιμηθῆ από τής Ιστορίας, ως εις των τὰ μάλιστα συντελεσάντων εις τούτο. Η πολιτική αυτου δεν ήτο Πρωσική μόνον, ήτο Γερμανική κατ' έξοχήν, ταύτην δι' απέδεχθη η εθνική συνειδήσις εν τῇ μετά ταύτα περιπετιώδει αυτης και καταπρησ εργασίας. Οτε ανέλαβε τήν διοίκησιν τής Πρωσίας, πενία ήτο ο κληρός και του ιδιώτου και του δημοσίου. Άλλ' απόθησικων, κατελίμπανε τήν χώραν αυτου οικονομικως εύρωστον, εν δε τῷ δημοσίῳ ταμείῳ περίσσευμα έπτακοσίων χιλιάδων ταλλήρων.

Αρχή το ήμισυ του παντός. Και η αρχή έγέμετο. Αφ' ου τεθώσιν άπαξ αι βάσεις ύγιούς πολιτικού συστήματος, δεν άπαιτείται μετά ταύτα έκτακτος μεγαλοφυΐα προς συνέχισιν αυτου, αλλά πρόσφοροι μόνον περιστάσεις εξ άντικειμένου. Τὰ μεγάλα έργα τής Ιστορίας δεν εινε προϊόν τής νοητικης δυνάμεως η τής ήθικης βουλήσεως πρόνομίουχου τινός προσώπου άσον τής ευκαιρίας των περιστάσεων, καθ' ας εξέρχωνται εις φως. Τούτο συμβαίνει ηδη εν Πρωσία, εν ταις σχέσεσιν αυτης μετά τής Γερμανικης Ιστορίας. Αφου άπαξ ο Μέγας Έκλεκτωρ ανέλαβε τήν χαμαί κειμένην σημασίαν τής Μεταρρυθμισεις, και δι' οξυδερκούς πολιτικης

τέγης η δια στρατηγικής έκτακτου, επέβαλε την Πρωσσίαν ού μόνον εν τῷ πολυδαίδαλω ἐκείνῳ συστήματι τῶν Γερμανικῶν κρατῶν, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ἐκτιμήσει τῆς λοιπῆς Εὐρώπης, ὑπελείπετο ἡδὴ νὰ συντέλῃ τὸ ἀρξάμενον ἔργον δι' χρόνος, τῇ σκοπιμῇ μόνον χρήσει τῶν περιστάσεων. Τοιοῦτοτρόπως ὁ υἱὸς αὐτοῦ τοῦ Φρειδερίκου ὁ τρίτος βαδίζων ἐπὶ τὰ ἔγχα τῆς μεγαλοῦρου πολιτικῆς τοῦ πατρός, εἰ καὶ ὑποδεέστερος αὐτοῦ ὑπὸ πολλὰς ἐπιφύσεις, κατώρθωσεν ἐν ἔτει 1701 νὰ περιβληθῇ ἐν Κωνιξβέργη τὸ βασιλεῖον στέμμα, καταστάς ἡδὴ τυπικῶς ὀρότιμος τῶν βασιλείων τῆς Εὐρώπης, ἀφοῦ προηγουμένως διὰ τῆς πολιτικῆς τοῦ Μεγάλου Ἐκλέκτορος οἱ ἡγεμόνες τῆς Πρωσίας εἶχον καταστήσῃ πράγματι τοιοῦτα. Ἐπὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦτου ἡ ἐλευθερία σκέψις ἐν Γερμανίᾳ ἐλάμβανεν ἰσχυρὰν ἀκρόπολιν διὰ τῆς ἰδρύσεως τοῦ ἐν Κάλβη πανεπιστημίου, ἐν ᾧ ἐκαλεῖτο μετὰ τινὰ χρόνον νὰ διδάξῃ ὁ περιώνυμος μαθητὴς τοῦ Λειοντίου Οὐόλφιας. Ἐπίσης ἐθεμελίω ἐν Βερολίῳ τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν. Τοιοῦτοτρόπως ἡ ἐπιστήμη ἐβάδιζε παραλλήλως μετὰ τῆς διοικητικῆς καὶ στρατιωτικῆς ὀργανώσεως ἐν Πρωσίᾳ, καθιστάμενη πράγματι ὑποδείγματι τοῦ πεφωτισμένου δεσποτισμοῦ, ὅστις ἐμελλε νὰ λάβῃ τὴν ἀληθῆ αὐτοῦ ἐντέλειαν κατὰ τὸν δέκατον ὄγδον αἰῶνα διὰ τοῦ ὑπερόχου κύρους τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου.

Πρὶν ἢ ὁ μέγας βασιλεὺς θέσῃ τὸ ἐπιστέγασμα εἰς τὸ ἔργον τοῦ Μεγάλου Ἐκλέκτορος, ἡ Πρωσία εἶχε τὴν εὐτυχῆ μοίραν νὰ διοικηθῇ ἐπὶ τινὰ χρόνον ὑπὸ Φρειδερίκου Γουλιέλμου τοῦ πρώτου. Ἄν ὁ ἡγεμῶν οὗτος δὲν δύνανται νὰ παραβληθῇ πρὸς ἀμφοτέρους τούτους, οὐχ ἦττον ἡ βασιλεία αὐτοῦ ὑπῆρξεν εὐεργετικωτάτη διὰ τὴν Πρωσίαν. Ὁ βίος αὐτοῦ δὲν παρέχει μεγάλα ἔργα ἐξ ἐναντίας ὁ ἱστορικός ἐν πολλοῖς δυνάται νὰ μεμψῆ αὐτοῦ μετὰ λόγον. Οὐχ ἦττον ἡ ἀφοσίωσις αὐτοῦ ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος εἶνε θάυμασιμὸν ἄξια. Φίλος τῆς τάξεως καὶ τῆς στρατιωτικῆς πειθαρχίας, προέβη μέχρι σκληρότητος καὶ κατὰ τοῦ ἰδιοῦ υἱοῦ του. Ἀπῆχθάνετο πᾶσαν πολυτέλειαν, ἡ δὲ φειδωλία του καθίστατο γέλοια ἐν πολλὰς περιστάσεις. Διήρχετο τὰς ὥρας τῆς ἀπὸ τῶν πολιτικῶν μεριμνῶν ἀναπαύσεως του μετ' ἀφωσιωμένων φίλων, ἐλευθέρως διαλεγομένων καὶ συζητούντων περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ κράτους καὶ ἀνευ τῆς ἐλαχίστης ἔθιμοτυπίας ἐντός τοῦ πολυθρῦλῆτος ἐν τοῖς χρονιαῖς τῆς ἐποχῆς ταύτης γενομένου καπιτωτηρίου. Πᾶσα πολυτέλεια καταργήθη κατὰ διαταγὴν τοῦ Μονάρχου καὶ ἐν τῇ αὐτῇ καὶ ἐν τῇ κοινῶνιᾳ. Σπαρτιατῆς τοῦ δεκάτου ὄγδου αἰῶνος, ὑπεχρέωσε τὴν σύζυγον αὐτοῦ μετὰ τῶν θυγατέρων νὰ ἐκτελοῦν τὰ ἔργα τῆς οἰκίαικῆς ὑπηρεσίας, τὴν τοιαύτην δὲ περὶ τὸν βίον ἀπλοῦτητα ἐπέβαλεν ἐπίσης τοῖς αὐλικῶς αὐτοῦ καὶ

τοῖς πολίταις. Κατὰ τοῦ χρόνον ἐκείνου τῆς αὐστηρᾶς στρατιωτικῆς ὀργανώσεως τῆς Πρωσίας ἐκλείσθησαν τὰ θέατρα, ἐξεδιώχθησαν οἱ ὑποκριταί, ἐστερήθησαν δὲ πάσης ὑποστηρίξεως ποιητῶν καὶ καλλιτέχνων. Ἡ ἀνοικησις αὕτη ἦτο βεβαίως ἀντίθετος πρὸς τὸ ἀπὸ πολλοῦ ἀναπτυσσόμενον ἐν Εὐρώπῃ ἐπιστημονικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν πνεῦμα. Ἀλλ' ὅποια τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς! Ὅτε ὁ σκαιὸς ἐκείνος καὶ φιλόργυρος ἡγεμῶν παρέδιδε θνητῶν τὸν θρόνον τῆς Πρωσίας εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, πρὸς δὲ τοσοῦτον σκληρῶς ἀλλοτε προσνήθη, τὸν Μέγαν Φρειδερίκον, κατέλιπε στρατὸν ἀριστα κατηχημένον, πλῆρες χρημάτων τὸ δημόσιον ταμεῖον, εὐπρόσθετον δὲ οἰκονομικῶς τὴν κοινῶνιαν. Ὁ ἡγεμῶν οὗτος ἐστερετο βεβαίως μεγαλοφυῶς, ἀλλ' ἡ ἱστορία οὐδέποτε θέλει ἀμνημονῆσθαι, ὅτι ἀνευ αὐτοῦ δὲν θὰ κατώρθον ὁ Μέγας Φρειδερίκος νὰ καταστήσῃ τὴν Πρωσίαν ὑπέροχον δύναμιν ἐν Εὐρώπῃ, καὶ νὰ διεξάγῃ τὸν γιγαντιαῖον ἐκείνον ἀγῶνα κατὰ τὸν ἐπταετή πόλεμον, καθ' ὃν ἠδυνήθη νὰ ἐπιβληθῇ συμπᾶση τῇ Εὐρώπῃ.

Φρειδερίκος ὁ Μέγας πρὶς τῆς τῶν τύπων τῆς τελείας ἱστορικῆς συνθέσεως τοῦ δεκάτου ὄγδου αἰῶνος. Ἄνθρωπῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων προῦκαλεσεν ἀληθῆ ἐπαναστάσιν καὶ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐν Εὐρώπῃ. Ἡ πολιτικὴ καὶ ἡ στρατιωτικὴ τέχνη ἔτυχον παρ' αὐτῷ ἀπαρμιλλοῦ ἀντιπροσώπου, ἡ δὲ ἐπιστήμη καὶ τὰ γραμματα ἀφωσιωμένον Λευτίου. Φιλόσοφος ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὠμολόγησε πίστιν εἰς τὰ μεγάλα δόγματα τοῦ αἰῶνος, ἔχαιρέτισεν ἐκ Πρωσίας τὴν ἡδὴ τῶν νεωτέρων ἰδεῶν ἐπὶ τῇ ἐμφάνισι τῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, ἐδῶκε φιλικὴν χεῖρα εἰς τὸν Βολταῖρον καὶ τὸν Λαμεττρί, ἐκνήρυχθη δὲ ὑπὸ τοῦ Καντίου ὁ ἀπόστολος τοῦ Φατισμοῦ. Σπαρτιατῆς ἡγεμῶν ἠξιώθη τοσοῦτον δικαίως τῆς προσηγορίας τοῦ Μεγάλου ὑπὸ τῆς ἱστορίας. Ἐν τῇ πινάκοθῃ του δεκάτου ὄγδου αἰῶνος ὁ Φρειδερίκος ὑπῆρξεν ἱστορικὴ προσωπικότης πρώτης τάξεως. Τὸ ἔργον αὐτοῦ δὲν ὑπῆρξεν παροδικόν, ὡς τὸ τῶν πλείστων μεγάλων ἀνδρῶν ἐπιζησὲ μετ' αὐτόν ἀνευ δὲ τῆς ἐπιτῆς ἱστορικῆς σκηνῆς τῆς Γερμανίας ἐμφανείας του ἀμφίβολον ἂν ἡ Πρωσία ἤθελε διεκδικῆσθαι τὴν ἀποστολὴν ἐκείνην, δι' ἧς ἡ διεσπασμένη Γερμανία τὸν ἐπόμενον αἰῶνα προήχθη εἰς πρώτης τάξεως δύναμιν, ἡ τῶς χλευαζομένη ὡς γεωγραφικὴ χερσαία.

Ὡς βασιλικὸς ἐπὶ πρῆξιψ ὁ Φρειδερίκος εἶχε σκεπθῆ ν' ἀναίρησθαι τὰ δόγματα τοῦ ἡγεμόνος τοῦ Μακκιαβέλλη ἐξ ὀνόματος τῆς ἀνθρωπίνης ἠθικῆς καὶ τῶν ἀλλῶν συμφερόντων τῶν λαῶν. Τὸ βεβληθὲν βεβαίως αὐτοῦ εἶνε ἐν πολλοῖς κατώτερον, παραβαλλόμενον πρὸς τὸ ἀπαρμιλλοῦ σύγγραμμα τοῦ πολιτικοῦ τῆς Φλωρεντινῆς δημοκρατίας, οὐχ ἦττον διακρίνεται διὰ τῶν σεβιδῶν αὐτοῦ βαθεῖα κρίσις καὶ γνώσις τῆς πολιτικῆς καὶ τῆς

ἱστορίας. Καὶ ἐπειτα ὅποια διαφορὰ μεταξὺ τῶν περιστάσεων, αἵτινες προῦκαλεσαν τὴν σύνθεσιν ἀμφοτέρων τῶν συγγραμμάτων. Ὁ μὲν Μακκιαβέλλη ἐγραφε τὸν ἡγεμόνα ἴσως τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ διαθήκην, ἣν ἐκλήροδοται πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Ἰταλίας, οὐχὶ τοὺς συγχρόνους αὐτοῦ βεβαίως, ἀλλὰ τοὺς εἰς τὰ κῆρυκα μέλλον, οἵτινες θὰ ἠδύναντο νὰ ἐνοήσωσι νὰ ἐκτιμήσωσι καὶ νὰ πραγματοποιήσωσι τὸ κῆρυγμὰ του. Ἐχει τὴν πρᾶγμιν καὶ πένθιμον, ἀλλ' ἀμα καὶ τὸ κωμικόν τὰ πολιτικῶν τοῦτο. Εὐαγγέλιον τοῦ ποιητοῦ τοῦ Χριστοῦ ἀνεῖν ὑπομνηστικὰ τὰ βεβανιστήρια, αἵτινα ὑπέστη παρὰ τῶν πολιτικῶν ἀντιπάλων τοῦ ὁ Γραμματεὺς τῆς Δημοκρατίας, ἀλλ' ἀμα καὶ τὸν ὑποκαρδιον αὐτοῦ πόθον πρὸς ἐπιτελεῖν τῆς Ἰταλικῆς ἐνάτητος. Συναρτῶνται ἐν αὐτῷ τὰ ἀγῶνα ἀλοθῆμα τῆς πατρίδος καὶ ἡ πολιτικὴ τοῦ συμφέροντος, ὡς αὐτὸς παρέστη κατ' ἐξοχὴν ἐν τῇ Ἰταλικῇ καὶ τῇ Εὐρωπαϊκῇ ἱστορίᾳ ὁ προφήτης. Ἄλλ' ὅπως διάφορος εἶνε ὁ Ἀντιμακκιαβέλλη τοῦ Φρειδερίκου. Ὁ ἡγεμῶν αὐτοῦ εἶνε αἰσθηματικὸς ἄριστος, τρεφόμενος κατ' ἐξοχὴν δι' ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων. Αἰσθάνεται ἀπέχθειαν καὶ ἀποστροφήν πρὸς τὴν λεγομένην πρακτικὴν πολιτικὴν. Ἐν γένει τὸ βιβλίον αὐτοῦ εἶνε πολιτικὴ συνέθεσις νεανίσκου, ἐμφερομένου εἰς αἰὲν ἰδανικῶν τάσεων. Εἰς τοῦτο δὲ ἀποδίδεται ἡ ἀποτυχία αὐτοῦ καὶ ἡ μετριότης. Ἡ πολιτικὴ εἶνε κατ' ἐξοχὴν ἐμπειρικὴ ἐπιστήμη. Τούτου ἕνεκα θαυμάζεται μὲν κατ' ἐχθρῶν καὶ φίλων ὁ ἡγεμῶν τοῦ Μακκιαβέλλη, πρὸς τὸν πλείστων δ' ἀγνοοῖται ὁ Ἀντιμακκιαβέλλη τοῦ Μεγάλου Φρειδερίκου.

Ὁ Φρειδερίκος ἀναθῶς ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Πρωσίας, ἐπράξεν ἀκριβῶς τὰ ἀντίθετα ὅσα ἐδογματίσεν ὡς βασιλικὸς πρῆξιψ ἐν τῇ Ἀντιμακκιαβέλλη αὐτοῦ. Ἡ σίδηρ ἀνάγκη τῆς πολιτικῆς πραγματικότητος ἀνέπτυσεν εἰς αὐτὸν ἡδὴ θετικωτέρους ὀρίαντας, ἀλλοίους τῶν ἰδανικῶν ἐκείνου πρὸς τοὺς ὁποίους ἠτένιζε, καθ' ὃν χρόνον μακρὰν τῆς αἰῶνος τῶν πραγμάτων διατελῶν ἐξῆ, ἐν τῇ μερονωμένῳ αὐτοῦ ἀνχωρήματι, πρὸς Rheinsberg. Ἐπὶ τοῦ θρόνου δὲν ἦτο πλεονεῖ φιλόσοφος μόνον, ὁποιοῦτης, ὁ καλλιτέγνης, ὁ ἱστορικός, μελέτητής τῶν περιπέτειων τοῦ ἀνθρωπίνου βίου ἢ τὸ πᾶν τὸς ὁ διάδοχος τοῦ Μεγάλου Ἐκλέκτορος, ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς σου. Τοιοῦτοτρόπος ἀνέλαβε τὴν πραγμάτων πολιτικῆν, ἢ τῶς ἀπῆχθάνετο, καὶ κατεδίκαζεν ἐν τοῖς κατὰ τοῦ Μακκιαβέλλη φιλοσοφικῶς αὐτοῦ ἀφορισμοῖς.

Ὁ ἰδεολόγος ἀναχωρητῆς τοῦ Rheinsberg γενόμενος βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, ἐγένετο μαθητῆς τοῦ Μακκιαβέλλη. Δὲν εἶνε ἀνάξια μελέτης ἡ μεταμόρφωσις αὕτη, τὰ αἰτία αὐτῆς καὶ τὰ ἀποτελέσματα. Καὶ ἐν τούτῳ ἐπικαλοῦμαι τὴν πρᾶσιν σου διὰ τὴν ἐπόμενην ἐπιστολήν μου.

N. KAZANLI.

ΚΑΠΕΤΑΝ ΑΓΓΕΛΗΣ ΑΙΜΝΙΩΤΗΣ

Ἀπλοῦ δὲν ὑπάρχει πέτρα τῆς Ἑλληνικῆς γῆς, ἡ ὅποια νὰ μὴν κρύπτη καὶ ἐν ἐπισημοῖν τῆς Ἐπαναστάσεως, δὲν ὑπάρχει χαρὶον νὰ μὴν ἀνεύξει καὶ ἕνα ἡρώα. Καὶ ἡμπορεῖ κανεὶς, ἔπειτα ἀπὸ τῶσα ὅπου ἀκούει, νὰ προσβῆ ἀδιστάκτως, ὅτι δὲν εὐρέθη μία ὑπαρξίς κατὰ τῆ ἐποχὴν ἐκείνην, ἣτις νὰ μὴν εἶχε καὶ ἕνα ἡρωισμόν. Ἐλέχθησαν τῶσα περὶ τῶν ἀγῶνων ἐκείνων, ἕνα ἕνα, μετὰ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου ἐξέρχονται εἰς φῶς τῶσα κεκρυμμένα καὶ ἀγνωστά γεγονότα, ὅσα ἡμπορεῖ ζῆνος τις νὰ εἰπῇ ἐπὶ τέλους, ὅτι δὲν εἶνε τίς ἄλλο παρὰ ἕνας ἰθνηκὸς ἐγωισμὸς. Δὲν εἶνε ὅμως ἐγωισμὸς εἶνε γεγονότα ἀναμφισβήτητα, ἔχοντα τὸ κύρος τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας, ὅπως εἶνε γεγονότα καὶ ὑπαρξίς τοῦ Κολοκοτρῶνη, τοῦ Μπότσαρη, τοῦ Καραϊσκάκη καὶ τῶν ἄλλων παλεμάρχων. Καὶ δὲν εἶνε μόνον αὐταί, εἶνε ἀκόμη πλῆθος τοιοῦτων ἄλλων, ἴσως μεγαλητέρων καὶ λαμπροτέρων, τὰ ὅποια ὅμως κεκρυμμένα καὶ ἀγνωστά κείτονται ἐν τῇ σωείᾳ τῶν ἀτόμων, ὅπως καὶ ἀρχαίωτες ὑπὸ τὴν γῆν τῆς Ἑλλάδος. Ἄς κεντηθῇ ὀλίγον ἀκόμη ἡ περιέργεια τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων περὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἀναφλεχθῇ ὁ ζῆλος ἐπὶ τὰ πατρία, καὶ θὰ ἴδῃ καθένας ὁποῖος ἀνδρᾶς ἀνεύξει ἐν Ἑλλάδι, ὅχι εἰς ἀπατάλας κείρας ἀλλὰ πρὸς ὀλίγον μόλις, ὁποῖους ἀδαμαντίνους χαρακτήρας ἀνέδεικνεν, ἔστω καὶ μετὰ τετρακοσίων ἐτῶν κατὰ τὸν δουλείαν.

Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς Αἰμνιώτης ἦτο εἰς ἐκ τῶν τοιοῦτων χαρακτήρων, εἰς ἐκ τῶν τοιοῦτων ἀνδρῶν. Οἱ ἱστορικὸι τῆς ἐπαναστάσεως ἀναφέρουν περὶ αὐτοῦ μόνον ἀπλῶς, ὅτι ἐπολέμησεν εἰς Βουσιᾶ τῆς Εὐβοίας. Καὶ εἶνε βεβαίως τοῦτο ἀρκετὸς τίτλος δι' ἕνα ἀνδρα, τὸ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ τῆς πατρίδος του, δὲν εἶνε δὲ μὲν ἰκανὸν καθόλου νὰ παραστήσῃ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀτόμου.

Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς κατήγετο ἐκ Αἰμνῆς, μικρῆς κομποπόλεως τῆς Εὐβοίας. Ἐγενήθη κατὰ τὸ 1780, ἔσχε πατέρα ναυτικόν, καὶ δαδκαετῆς μόλις ἐπέβη τὴν καταστrophὴν τῶν ἐπαναστατῶν ἐν Ἀλαμάνῃ. Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἐφθασε μετὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς πρὸ τῆς Γραβιάς, καὶ ὅτε οὗτος προέτεινεν εἰς τοὺς λοιποὺς ὀπλαρχηγούς τὴν κατάληψιν τοῦ Κανίου, προθύμως ὁ Ἀγγελῆς συμμέτεχε τοῦ χοροῦ καὶ τῆς ἐκουσίας καθιέρσεως ἐκεῖ καὶ τῆς παρεμυθίου ἀντιστάσεως τῶν 111 ἐκείνων παλληκαριῶν. Μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ Κανίου ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς μετέβη ταχέως εἰς Εὐβοίαν, καὶ ὅς ἀνεμοστρόβιλος περιερχόμενος τὰ χωρία ἐξήγησε τοὺς κατοίκους κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ διηγῆτο τὴν ἡμέραν τῆς Γραβιάς, ἵνα ἐξάπτη τὸ θῆρος ἐνὸς μικροπόρου ἢ

ἐνὸς κτηματίου, ὅπως δύνανται εἶναι νὰ φαντασθῇ, ἀλλὰ ζῶν ὀπλοφόρου, τρέχοντος ἀπὸ τῶν ὄρων, ἵνα ἐκδικηθῆι κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς ὑβριζομένης πατρίδος του. Δὲν ἀπῆκε τὰς θύλακας τοῦ ἀκκανοῦ, παρὰ διὰ νὰ ριπτεταί ἐν μέσῳ τῶν ἀγριωτέρων θυελλῶν τῶν μαχῶν, δὲ παρήρησε παρὰ τὸν σκαλμὸν τὴν κώπην καὶ τὸν ναυτικὸν πέλεκυν, παρὰ διὰ νὰ λάβῃ εἰς χεῖρας τὸ καρποφύλλιν, καὶ νὰ κρεμάσῃ εἰς τὴν ὄσφιν τὸ γιαιαγάρι τοῦ κλέφτου.

Οὗτω περὶ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας του ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς προσῆλθεν εἰς τὴν αὐλήν τοῦ Ἀλή πασᾶ, ὅπως ἐκαμνον ἔλοι οἱ στενοχωρούμενοι κλέφται, καὶ ἔλαβε θέσιν ἐν τῇ ἐξ Ἑλλήνων σωματοφύλακῃ τοῦ τυράννου. Ἐκεῖ πρώτον ἐγνώρισε καὶ ἐσχέτισθ μετὰ τοὺς Ἑλλήνας ὀπλαρχηγούς, τὸν Ὀδυσσεῶν, τὸν Καραϊσκάκη, τὸν Διάκον, τὸν Γρίβαν καὶ λοιποῦς. Κατὰ τοὺς πολέμους τοῦ Ἀλή πασᾶ πρὸς τοὺς Σουλῶτας διεκρίθη πρὸ πάντων ἡ ἀνδρεία καὶ καρτεροψυχία τοῦ νεοσφοῦ παλληκαρίου. Ὅτε κατὰ τὰς ἐφοδοὺς ὁ Ὀδυσσεὺς Ἀνδρῆσαι ὠρμαπαράφορος μετὰ δύο πιστόλια εἰς χεῖρας πρὸς τοὺς πύργους τῶν Σουλῶτων, οὐτε οἱ Ἀλβανοὶ οὐτε οἱ Ἕλληνες μισοφόροι τὸν ἠκολούθουν παρὰ μόνον ὁ Ἀγγελῆς. Τοῦτο ἰδὼν μίαν φορὰν ὁ Ἀλής, ἐκάλεσεν αὐτὸν διηκούσης ἐπὶ τῆς μάχης, καὶ τὸν διώρισε ὑποπλάρχηγόν του.

Ὅτε μετ' ὀλίγον ὁ Οἰκονόμος ἤρχισεν ἐν Ἰωαννίνοις νὰ σπείρῃ τὰς ἰδέας τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας μετὰ τῶν ἐκείνῳ ὀπλαρχηγῶν, ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἐκνήρυχθη εὐθὺς ὁ ἐνθουσιαστικὸς χαρακτήρας αὐτοῦ. Μετὰ μικρὸν ὁ Ἀλή πασᾶς ἀπεστάτησε κατὰ τοῦ Διακόνου, καὶ τὰ Σουλτανικὰ στρατεύματα ἤρχοντο παλῦκαρθρα πρὸς καταπολέμησιν τοῦ ἀυθαγῆος Βεζύρου. Ὁ Ἀγγελῆς βλέπων πλησιάζουσιν τὴν ὄσφιν, ἤτις εἶχεν ὀρίσθαι πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν διακεστῶν πόθων του, τῆς ἀναστάσεως τῆς πατρίδος, ἔκρινεν, ὅτι ἔπρεπε νὰ προετοιμασθ καὶ αὐτὸς τὴν ἰδιαίτεράν του πατρίδα. Διὰ τοῦτο εὐθὺς ἐγκατέλειπεν ἐκ τῶν πρώτων Ἑλλήνων τὸν τυράννον, καὶ κατήρχετο πρὸς τὴν Ροῦμελὴν ἀνυπόμονος. Ἀλλὰ χρονοτριβήσας εἰς τὸν δρόμον συνέβη νὰ ἐνωθῇ μετὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς, κληθέντος παρὰ τῶν ὀπλαρχηγῶν τῆς Λεβαδείας, μόλις μετὰ τὴν καταστrophὴν τῶν ἐπαναστατῶν ἐν Ἀλαμάνῃ. Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἐφθασε μετὰ τοῦ Ὀδυσσεῶς πρὸ τῆς Γραβιάς, καὶ ὅτε οὗτος προέτεινεν εἰς τοὺς λοιποὺς ὀπλαρχηγούς τὴν κατάληψιν τοῦ Κανίου, προθύμως ὁ Ἀγγελῆς συμμέτεχε τοῦ χοροῦ καὶ τῆς ἐκουσίας καθιέρσεως ἐκεῖ καὶ τῆς παρεμυθίου ἀντιστάσεως τῶν 111 ἐκείνων παλληκαριῶν.

Μετὰ τὴν ἔξοδον ἐκ τοῦ Κανίου ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς μετέβη ταχέως εἰς Εὐβοίαν, καὶ ὅς ἀνεμοστρόβιλος περιερχόμενος τὰ χωρία ἐξήγησε τοὺς κατοίκους κατὰ τῶν Τούρκων, καὶ διηγῆτο τὴν ἡμέραν τῆς Γραβιάς, ἵνα ἐξάπτη τὸ θῆρος ἐνὸς μικροπόρου ἢ

καὶ τὸν πατριωτισμὸν τῶν. Καὶ τῷ ὄντι ἤρχισεν ἡ Αἰμνῆ, ἡ Κόμνη, τὰ Πολιτικά, ἡ Καστέλλα, τὰ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο χωρίον, νὰ ἐξεγείρονται βλα, ὅπως ἐκρήγνυνται ἀλληλοδιαδόχως αἱ ὄπαιμοι, ὀπακαιομένης τῆς ἐν τῷ μεταῦ πυρρίδος. Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἐπληροφόρηθη ἀφῆνης τὴν ἐν Χαλκιδί παρουσίαν τοῦ Ὀμῆρ Βριώνη. Συνενόηθεις εὐθὺς μετὰ τῶν προκρίτων τοῦ τόπου καὶ συγχροτήσας σῶμα ἐπαναστατῶν, κατέλαβε τὸ Βρυσάκι. Τούτο εἶνε βουνὸς μικρὸς, κατέναντι τῆς Στερεᾶς, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὀποῖου θαυάζονται τοῦ πορθμοῦ τὰ κύματα. Πλησίον ἐκεῖ βεῖς τὴν ἀκρὰν τῆς θαλάσσης ὑπάρχει βρύσις, γύνουσα ὀλίγον ἀλλὰ καθαρὸν νερόν, λέγεται δὲ ὅτι ἐνεκεν τῆς βρύσεως αὐτῆς ἐκλήθη ἔλο τὸ βουνὸν Βρυσάκι. Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ ὑπῆρχε μακρὰ πετρίνη μάνδρα, ἣς σῶζονται ἀκόμη ἐρεπίται, καὶ ἡ ὅποια τότε ἐχρασίμευον εἰς διασπῆν τῶν προβάτων.

Ὁ Ὀμῆρ πασᾶς Βριώνης πληροφόρηθεις τὴν εἰς Βρυσάκι παρουσίαν τῶν Ἑλλήνων ἐπαναστατῶν, ἐκινήθη κατ' αὐτῶν ἐκ Χαλκίδος τῇ 15 Ἰουλίου. Φοβούμενος μήπως δὲν τῷ ἐπαρκέσωσιν αἱ δύο χιλιάδες Τούρκαλβανῶν, οὗς ἔφερε μετ' αὐτοῦ, προεκάλεσε καὶ τὸν Καρυστινὸν Ὀμῆρ μπέην νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐπικουρίαν του. Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἤρθη μετὰ 311 στρατιώτας Σουλῶτας, Ἀγορασιώτας, Σηροχωρίτας καὶ λοιποῦς, ὄλους συνειλεγμένους παρ' αὐτοῦ τοῦ ἰδιοῦ, καὶ διακρινόμενος διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ καρτεροψυχίαν τῶν. Μόλις ἰδὼν μακρόθεν τὸν ἐχθρὸν διέταξε τοὺς ἄλλους ἐπαναστάτας ν' ἀποσυρθῶσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τοὺς 311 ἐπῆλθεν εἰς τὴν μάνδραν, ἀπορασίσεως ἐκεῖ ν' ἀναμείνη αὐτόν.

Μακρὰ, ἔξτε σεις βόλι νὰ μὴν πάη χαρῶν, εἶπε κατηγῶν αὐτοῦ.

Ἄμ ἐνονοα σὺ, καπετάνιε, τὰ κάρματα ἀπάψε δὲ θὰ γκερίσου ἀδικα, ἀπῆντησεν εἰς τῶν στρατιωτῶν, ὑπόνοσιν τὴν μέλλουσαν φθορὰν τῶν ἐχθρῶν.

Οἱ Τούρκοι εἶδον τοὺς ἐπαναστάτας κλεισθέντας ἐν τῇ μάνδρᾳ, καὶ ὄρμησαν κατ' αὐτῶν ἀλλαλάζοντες. Ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς, ἴσως θέλων νὰ μίμηθῇ τὸ πρόσπατον ἐν Γραβιά παραδείγμα τοῦ Ὀδυσσεῶς, διέταξε τοὺς ἀνδρας του νὰ μὴ πυροβολήσῃ κανεὶς, ἂν δὲν ἀκούσῃ πρῶν τὸν ἰδικὸν τῶν πυροβολισμῶν. Οὕτω ἀφῆκαν τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐπληθίσαν τὸσον, ὥστε νὰ ἀπτανται τῶν καρποφύλλιν τῶν. Τότε ὅμως, δοθέντος τοῦ σημείου παρὰ τοῦ καπετᾶν Ἀγγελῆ, ἤρχισεν ὁ ἀδιάκοπος πυροβολισμὸς καὶ ὁ φόνος.

Πρὶν ἢ φθάσῃ εἰς τὸ Βρυσάκι ὁ ἐχθρὸς, ὁ καπετὰν Ἀγγελῆς ἀπέσπασεν ἐκ τοῦ σώματος του 25 ἀνδρας, οὗς ἔστειλε νὰ κρυφθῶσιν εἰς ἀπέναντι ράχιν, καὶ ἐν ὄρα ἀνάγκης νὰ ἐπιτεθῶσιν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Τῷ ὄντι οὗτοι κατὰ τὴν κρείσσωτέρων ὄσαν τῆς μάχης ἀλλαλάζοντες κατὰ πυροβολούντας καὶ κρούοντες βαρβύροντα ἰμπανα, ἐπετέθησαν ἐκ τῶν ὀπισθεν κατὰ τῶν πολεμιῶν. Οὗτοι ὑποπέτυσαν

τες πολυάριθμον δύναμιν, σπεύδουσαν εις επικουρίαν των Ελλήνων, ώρησαν άτάκτως εις φυγήν, οι πλείστοι ρίπτοντες και τα όπλα των εκ του τρόμου.

Ο Όμπερ Βριώνης και ο Όμπερ μπένς έφράζαν εκ λύσης πρό της κατασχυσμένης φυγής των στρατιωτών των και μάλιστα, ότε είδον τους 25 άνδρας μόνους εισερχομένους εις την μάδραν, και θορυβωδώς γελώντας.

— Νά, όρέ, πόσοι ήσαν! έφώνησεν έν όργη ο Βριώνης προς τους στρατιώτας του.

Ο Βριώνης είχε πρωτοπαλληκαρον ύψηλόν και εύρύνωτον Άραβα, γιγαντώδη την δύναμιν και τό άνάστημα, ως τον Άράπην του μύθου. Μεταξύ δε των Τουρκαλβανών του ήτο και τις Ντελχας, διαβόητος επί άνδρείας και ώμότητι. Τους δύο τούτους καλέσας, έστειλε με άρκετους άλλους στρατιώτας να επιτεθώσιν εις άλλου μέρους κατά των Ελλήνων. Ο Άραφ και ο Ντελχας, έπαιούμενοι επί τη τιμη, ήν έπεδαφίλυσεν αυτοίς ο Βριώνης, προσπορεύοντο άπροφύλακτοι του στρατεύματος, πάλλοντες άπειλητικώς τα γιαταγάνια κατά των Ελλήνων. Μόλις όμως έπλησίασαν και ο καπετάν Άγγελής πυροβολήσας φονεύει τον Ντελχαν άλλος πυροβολισμός εκ μέρους των παλληκαριών ρίπτει χαμαί κατατρυπημένον εκ των σφαιρών τον Άραβα. Οι λοιποί Τούρκοι βλέποντες τον θάνατον των δύο διαβοήτων οδηγών των, τρέπονται εις άτακτον φυγήν. Οι Έλληνες διασελιόσαντες την μάδραν εζήφρησι, διώκουσιν αυτοίς μακρών, και κατακόπτουσι πολλούς. Τότε ο Όμπερ Βριώνης, παρούσας μάλιστα και διά τον φόνον του Άραβα, δι υπερηγάπα, ήρχισεν να έπιρρίπτη την αίτιαν της ήττης των εις τον Όμπερ μπένν και τους ύπ' αυτόν στρατιώτας του, και δυσχεραστήσας δήθεν άπεχώρησε προς την Χαλκίδα, λύσας την πολιορκίαν.

Ο θοιάμβος άνεπτέρωσε τό θάρρος των Ελλήνων, και εξύψωσε τό όνομα του καπετάν Άγγελή. Οποίον όνομα έλαβεν ο Όδυσσεύς έν τη Στερεά μετά την έν Γραβιά αντίστασιν, τοιούτον έλαβεν ήδη έν Εύβοιά ο καπετάν Άγγελής. Αλλά σύγχρόνως ο θοιάμβος του έκίνησε και τον φόνον των άλλων μικρών όπλαρχηγών. Δέν έδραψεν όμως τόσον ο φόνος των καπετάν Άγγελήν όσον ή άκρατος εκείνη έφρασις του πολεμειν και ο μεγάλος ζήλος, δι ήσθάνετο διά την άνάστασιν της πατρίδος. Ο χαρακτήρ αυτός ήτο πολύ όρμητικός και ή θέλησις του ισχυρά. Όλα δε αυτά έφερον μετ' όλίγων την καταστροφήν. Διότι τρεις έβδομάδας μετά την έν Βρυσακίω αντίστασιν έφάνησαν όλίγοι Τούρκοι εις την πεδιάδα της Καστέλλας. Ο καπετάν Άγγελής άμέσως ήθέλησε να σπεύση να τους προσβάλη. Οι λοιποί όπλαρχηγοί παρέστησαν αυτό τό όλος άπρόσφορον της θέσεως, και την άδύνατον εκεί αντίστασιν όλίγων, κατά πολλών, διότι ήδύνατο εύκόλως να κυλιωθώσι και να καταστραφώσιν. Αλλ' ο καπετάν Άγ-

γελής επέμενεν εις τό παράτολμον θάρρος του.

— Όποιος εινε παλληκαρι, ως έλθη κοντά, ειπεν άποφασιστικώς.

Όλίγοι άνδρες τον ήκολούθησαν, μάλλον εκ φιλοτιμίας κινούμενοι παρά πιστεύοντες εις την σωτηρίαν των. Και τώ όντε κανείς εξ' αυτών δέν έσώθη. Διότι οι έχθροί, οι φαινομένοι όλίγοι, ήσαν πολυάριθμοι, και μόλις οι Έλληνες κατήλθον εις την πεδιάδα, ούτοι έπατέθησαν κατ' αυτών μετ' όρμης και τους έθαγάτσαν. Ο καπετάν Άγγελής έπλήρωσε διά της ζωής του τό θάρρος του.

Ο καπετάν Άγγελής ήτο ύψηλός τό άνάστημα και κτίσιγγος, είχαν όμως άραία χαρακτηριστικά όφθαλμούς μεγάλους, έλαφρως γαλανούς, όφρως δασείας, μύστακα παχύν και όλίγον γενειον. Πριν έφορει την ένδυμασίαν των νησιωτών, την βράκην, τό άντερι και όρθιον επί της κεφαλής τό φέσι' άφ' ότου όμως κατατάχθη εις την ύπηρεσίαν του Άλη πασσα έφόρεσε την φουστάνέλλαν, ήν διετήρησε μέχρι τέλους. Ητο γλυκός και ήπιος εις τα παλληκαρία του, αλλά παρεφέρτετο πολυλάκις ένεκεν της ιδιοσυγκρασίας του.

ΑΝΑΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΕΑΣ

Α Ε Μ Α Τ Ι Ο Ν

Είρω πώς γράφουνε καλά θυμούμαι, τό κονδύλι Τό χέρι πώς τό πιάνει. Πώς άνεβαίνει 'ς άν όρθία και 'ς άν φωτιά 'ς τα χέλιη Τού τραγουδιού ή ήμνευσις πού 'ς την καρδιά βλαστάνει! Είρω πώς γράφουνε' αλλά μ' έρημαζε ή μοίρα! Δέν ήμπορώ μετ' 'ς της φωτιάς να τραγουδά τον πάνο, Και πέφτει από τα χέρια μου με γογγυτό ή λόρα, Καθώς πέφτει βασιλίσα από μεγάλο θρόνο. 'Αχ' τό άνθρον άνέθανε! 'Σ ή μόνο τό καρμύ του! 'Ιως ακόμη κ' ή καρδιά, άλλ' όχι κ' ή φωνή του! 30 Άπριλίου 1888.

Α. ΠΑΡΑΣΧΟΣ

ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΟΝ (L'opérette)

Β

Πρόλογος — Saint-Saëns — Ο Όφφρεμπαχ — Τό μελοδραμάτιον — Η έπιρροή του επί του κόσμου όλοκληρού — Ένθουσιασμός ύπερ του Όφφρεμπαχ. — Αποθέωσις του μελοδραματίου — Η άραία Έλένη — Grande Duchesse — Έξοχος όπαδός του μελοδραματίου — Η παρακμή του — Φυσικά όδρα του Όφφρεμπαχ κατά τον Saint-Saëns.

Ως δεύτερον μέρος της πραγματείας ήμων παραθέτομεν, άποσπώντες εκ του συγγραμματος του Γάλλου μουσουργού Saint-Saëns, τό περι Όφφρεμπαχ κεφάλαιον, έν φ' εύρηται λαμπρά μελέτη περι του μελοδραματίου. Τούτο δε, ίνα καταδείξωμεν όποτον κατ' αυτούς τους Γάλλους μουσικούς τό μελοδραμάτιον, όπερ τόσον πάταγον έγείρει από τινος έν Έλλάδι και δη έν Αθήναις, όπερ τόσον μάς ένθουσιάζ, και όπερ κατώρθωσε σχεδόν να

γείνη πλέον τό μόνον θέατράν μας, ή μόνη διασκέδασίς μας. Πρό τούτου όμως δέν κρίνομεν άπο σκοπού να προτάξωμεν συντόμως όλίγας τινας σημειώσεις περι του Saint-Saëns, όπως τον γνωρίσωμεν εις τους τυχόν άγνωστους αυτόν φίλους άκνηώστας της Έβδομάδος.

Ο Καμίλλος — Καρόλος Saint-Saëns, κλειδοκυμαλιστής και συνθέτης, έγεννήθη έν Παρισίους κατά τό 1835. Τας σπουδάς του εις την μουσικήν ήρξατο έν ηλικία τριών ετών ύπό την επιτήρησιν της μάμης του. Κατά τό έβδομον έτος της ηλικίας του προσέλαβε δύο διδασκάλους, τον Πολωνόν Σταμάτην διά τό κλειδοκύμβαλον, και τον Maleden διά την σύνθεσιν. Οτε έγένετο δώδεκα ετών εισήλθεν εις τό Ωθείον, όπόθεν εξήλθε δεκαεπταέτης, διορισθείς άμέσως όργανιστής εις τον ναόν της Αγίας Μαγδαληνης των Παρισίων. Ο Saint-Saëns εινε φύσις εκ των μάλλον πλουσίως πεπρωτισμένων μουσικών του αιώνός μας. Ως κλειδοκυμαλιστής εινε κατώτερος μόνοι του Λιστ και Ρουμπινσάιν. Εις τας συναυλίας του κατήγαγε πάντοτε θριάμβους. Ως όργανιστής δέν έχει έφάμιλλον' ως συνθέτης δε γράφει ύπό την επίδρασιν του Μπαχ και Μπερλιόζ.

Κατά τον διευθυντήν του Ωδείου των Βρυξελλών Fetis ο Saint-Saëns ήρξατο του σταδίου του με την πρώτην συμφωνίαν εις mi bemole, ήτις επέτυχε πληρέστατα, πριν έτι συμπληρώση τό δεκάτον πέμπτον έτος της ηλικίας του. Διακρίνεται δ' ιδίως εις τας ποιητικώς περιγραφάς και την απομίμησιν των φυσικών θορυβών. Τό ύφος του εινε λαμπρόν (brillante), αι ιδέαι του καλώς άνεπτυγμέναι, και αι έντυπώσεις, ως παράγει ή όργανική διευθέτησις έν τοις έργοις του εινε ισχυρόταται και ποιικίλαι.

Τούτου του Saint-Saëns ιδού αι περι μελοδραματίου κρίσεις:

«Ο Όφφρεμπαχ χωρίς να εινε μέγας μουσικός, υπήρξε μεγάλη μουσική προσωπικότης. Η έπιρροή του επί της καλαισθησίας της εποχής του υπήρξε βαθυτάτη, και όλος δυνασολόγος προς την άξίαν των έργων του, και διά τούτο μάλιστα ή έπιρροή του αυτή εινε θαυμασία. Ης τις παρατηρών την σπουδαιότητα, ήν τό μελοδραμάτιον έσχεν έν τώ κόσμω — έν όλοκληρώ τώ κόσμω — νομίζει, ότι παρευρισκεται εις άπείραντον περίοδον παρατακτον χορόν, δι άγει μεγαλορρημών Μεριστοφελής, άτυπυργός καταπτώσεως. Τό μελοδραμάτιον ανέλαβε τό έργον να σμικρύνη τό πάλν, να εξευτελίση τό πάλν, και τό κατώρθωσε» και έτι πλέον έδωκεν εις τον παπολιτισμένον κόσμον την όρεξιν, την επιθυμίαν, τό πάθος σχεδόν παντός χυδαίου και εύτελου. Σήμερον τό έργον του άπέτελέσθη δέν έχει πλέον τους γολίους παροξυσμούς της νεότητός του, ότε ήγωνίζετο διά της υπαρχής του, και έμάχετο άστέως, όπως κερδίση μιαν θέ-

σιν. Καταστάν ειρηνικόν και πρόστυχον, άπεσύρθη έν τη θέσει του, έν τώ μικρώ βασιλείω, όπερ κατέκτησε, τόσον άσημον, όσον ο έρυθρός ιχθύς έν τώ βάκινω οικιακή δοχείω του. Και ιδού ότι άντεκαστήσε την δραματικήν τέχνην, την ποιήσιν και την μουσικήν διά τους πλείστους ανθρώπους.

Αναμφιβόλως ο ένδοξος ιδρυτής του μελοδραματίου δέν προσείδε την μεγάλην επιτυχίαν και ούδεις έχει τό δικαίωμα να ισχυρισθώ, ότι έμελέτησε ψυχρως, και έπισταμένως προητοιμάσε τό καταστρεπτικόν έργόν του.

Υπήρξεν, ως πολλοί άλλοι, θυμα των περιστάσεων, και ουδόλως εξήγησε την όδόν, ήν ήκολούθησεν. Η άρχή του ήτο μετριωπάτη. Τινές ένθυμούνται έτι άσημόν τινα Όφφρεμπαχ, βαρβιτιστήν, κατορθούντα διά του πνευματός του να πείθη τους άλλους, ότι κέκτηται μουσικήν ιδιοφυίαν, και διευθύνοντα την όρχήστραν του θεάτρου της Γαλλικής Κομωδίας κατά τους μυθικούς χρόνους, καθ' ους αυτή είχαν όρχήστραν. Ο Όφφρεμπαχ έγραψε τότε όλίγας μελωδίας, πτωχάς μεν αλλά ζωηράς και πρωτοτύπου, αίτινες εύκόλως και δικαίως εξετιμήθησαν. Αλλ' ώνειροπόλει τό κομικόν μελοδραμα' θα ήσθάνετο δε έν εαυτώ υπερβολικήν ανάγκην να δράση, ως δύναται τις να κρίνη εκ της δραστηριότητος, ήν άνέπτυξε κατόπιν, και ήτις θα ήρκει να τον καταστήση άνθρωπον έκτακτον. Ο κ. Βιλλεμεσάν διηγείται εις τας Αναμνήσεις του, πώς ή δραστηριότης αυτή παρελύθη, ως εις πολλούς άλλους, εκ της συνέσεως περιωσμένου τινός διευθυντού. Ο Όφφρεμπαχ ήτο εξ εκείνων, τίτινες δέν δύνανται να περιμένωσιν, έν τη άτυπομονησία του δε ίδρυσεν τό Bouffes-Parisiens. Φαντάσθητε διευθυντήν θαρραλεώτερον ή οξυδερκέστερον ο Όφφρεμπαχ, με τον άποφασιστικόν χαρακτήρα του και τό θαυμασίον ένστικτόν του, περι τό πώς δύναται τις να ώφελήθη πλείυτερον εκ του θεάτρου, διέχυσεν εις τό κομικόν μελοδραμα νέαν ζωήν. Υπό την έπιρροήν της άτυσφαίρας, έν ή έξη, ή μουσα του έλάμβανεν άλλοιαν χοιρίαν, ή μάλλον ή άτύσφαίρα, έν ή έξη, μακράν του να εξάρη την ιδιοφυίαν του, την κατέπνιξεν.

Αλλ' όπως και αν έχη τό κομικόν μελοδραμα δέν κατεστράφη υπό του μελοδραματίου.

Ο μαδίστρο Όφφρεμπαχ, ως μετ' ειρωνικής έμφάσεως τον άπεκάλουν, άγαλίνωτος ήκολούθησε την φυσικήν κλίσιν του πνευματός του, και παρεδόθη εις την παράφορον υπερβολήν, εις την άσεβή και διαβολικήν παρβόδιαν. Έσχε τό πλεονέκτημα του να εινε έντελώς έλεύθερος. Διευθύνων τό θεάτρον ένθα εξετελούντο τά έργα του, δέν υπέκειτο εις τας ιδέας άλλων' αι δε γνωσται εις πάντας τους συγγραφείς βασανοί ήσαν όλιγώτεροι δι' αυτόν. Ήν ήν ιδέα, όσον καλή και αν εινε, διαφθείρει έν έργον, του άφαιρεί τό φυσικόν ύφος του και την καθαρότητα του

χαρακτήρος. Ο Όφφρεμπαχ έδημιούργησεν εύκόλως ίδιον θεάτρον, όπερ εινε τό ήμισυ της επιτυχίας. Προσθέσατε έτι την θαυμασίαν επιτιμειότητα, του να θέτη έκαστον καλλιτέχνην εις την θέσιν του, και να έπωφεληται εξ αυτού όσον ούδεν τε, ένφ συγχρόνως έσέβετο την ικανότητά του, και έχετε πλήρη την επιτυχίαν. Κατ' εκείνην την εποχήν, όποτε δέν υπήρχον έτι θεάτρα μελοδραματίου, τά πρώσκα ήσαν άφθονα εις τό θεάτρον του κομικού μελοδραματίου, ένφ τό μελοδραμάτιον δέν είχαν ανάγκην ή κομικών, έλαφρών κοιδών και όλίγων άλλων εύτελεστάτων πραγμάτων. Η κατάρτησις καλου θιάσου ήτο εύκολώτερα ή σήμερον' δι' ο και ή εύτυχής περίοδος του μελοδραματίου είδεν άληθείς καλλιτέχνας.

Αυτός δ' ήτο ο χρυσούς αιών της Opera - Bouffe. Ο Όφφρεμπαχ ήτο σεμνός τότε, και εάν εξήκολούθει να εινε τοιούτος, δέν θα είχαν άφορμήν ουδόλως να τον έλέγχωσιν.

Είς τινα γωνίαν των Παρισίων υπήρχε μικρόν θεάτρον, ένθα ήδύνατό τις να ξεκαρδισθώ δέν ήτο θαλκτικόν; Έν αυτό τό χονδρόν κοινόν εύρισκε βάνανσον χαράν' οι λεπτοί έδρεπον κομψάς θρασύτητας και δηκτικούς νεωτερισμούς, όπερ τους καθίστα έπιεικείς διά τας βανανσοτήτας και τας άηδέεις εκφράσεις.

Η παραφορά του μελοδραματίου και ή καταστροφή της καλαισθησίας του κοινού χρονολογείται από της μεταφρευσεως του Όφφρεμπαχ εις τό θεάτρον Varietés. Οτε άνεβιβάσθη τό πρώτον επί σκηνής ή Άραία Έλένη οι Παρίσιοι κατελήφθησαν υπό μέθης, και έβλεπέ τις στρεφομένως τας κεφαλάς όλων. Αι αξιοσεβαστότεραι γυναίκες ύπαλλον άμιλλώμεναι

Amour divin, ardente flamme!

Ξανθά και ροδόχροα παιδία έλεγον ήδέως προς τας μητέρας των

Maman, tourne vers moi un'bec favorable!

Οτε άνεβάνη ή Μεγάλη Δουκίσα (Grand Duchesse), ή μέθη υπερεξέχειλισε, κατακτάσασα την Ευρώπην όλοκληρον. Ο εύτελής μουσικός τό Γαλλικό-Θεάτρον θα ήσθάνθη αναμφιβόλως άμετρον υπερηφάνειαν. Ώνειδίξε σύμπαντα τον κόσμον, σύμπας δε ο κόσμος έρρίπτετο εις τους πόδας του. Η Μεγάλη Δουκίσα, έν ή έγελοποιούντο οι βασιλείς, οι στρατιώται και άπασα ή κοινωνία από των ύψηλοτέρων μέχρι των κατωτάτων τάξεων έλατρεύθη παρ' αυτών των ιδίων, ους εξηυτέλισεν έντελώς. Μεγιστόνως ήρχοντο εις Παρισίους, τηλεγραφούντες καθ' όδόν να τοις ένοικιάσωσι θεωρεία, μη αναπαυόμενοι κατά την διάρκειαν του ταξειδίου των, και σπεύδοντες παράτα να ιδωσι την Μεγάλην Δουκίσαν. Ούδεις λόγος πλέον έγινετο περι της Γαλλικής-Κομωδίας, του Μελοδραματος ή του Κομικού-Μελοδραματος' ούδεν έτερον θεάτρον υπήρχεν εις Παρίσιους εκτός του Varietés, ούδεμία άλλη

ήθοποιός εκτός της δεσποινίδος Σνάϊδερ, ούδεις άλλος συνθέτης εκτός του Όφφρεμπαχ.

Αι άραϊαι εκείναι ήμέραι παρήλθον ή δόξα εκείνη ήμαυρώθη. Πλήν δύναμεις έγεννήθη, ήτις διεδόθη και εξετέλεσε τό έργον της. Η Opera-Bouffe, διασπαρτίσα πανταχόσε, κατεκυρίευσεν του παντός. Ο,τι δέν ήτο ή παροδική οίνοφυγία κατέστη εξίς. Τό μελοδραμάτιον διευτετήθη, έγένητο καλή κόρη, και τέλος έλαβε την θέσιν του κομικού-μελοδραματος, όπερ ειγεν όμως να ροβηθώ σκόπελόν τινα, τό εύτελές είδος, και προσέκρουεν εις αυτόν ένίοτε. Τό μελοδραμάτιον εκ του εύτελους μετέβη εις τό μηδέν. Ίδου τί εκέρδισεν εκ της μεταβολής.

Η εύκολία του Όφφρεμπαχ, ή σποδρότης του, περι την εκτέλεσιν, ήτο άνήκουστος. Ήτοσχεδιάζε καθ' ήλην την σημασίαν της λέξεως. Αι διάφοροι συνθέσεις του έγράφησαν δι' όριθουκαλισμάτων, διά μικροσκοπικων μουσικών σημείων. Έν τέλει μεγάλη γονιμότης, τό μελωδικόν δάρον, άρμονία έπιχειρησαμένη ένίοτε, πολύ πνεύμα και άιστρος, μεγάλη θεατρική επιδειξιότης, ιδού τί εκέκτητο ο Όφφρεμπαχ υπερμέτρως, όπερ και άπητέιτο, όπως τηλεσφορήσθ.

Κατεσπατάλησεν έν τούτοις άπαντα ταύτα.

α.α.π.

ΠΕΡΙ ΕΛΕΥΣΙΝΟΣ ΤΗΣ ΑΡΚΑΔΙΚΗΣ

Αρχαιολογική Έπιστολή

Κόριε

Πρό πολλών ήδη ετών ο συμπολίτης μου κ. Σπυριδών Ραπακόπουλις σκάπτων έν τη οικία αυτού, κειμένα κατά την συνοικίαν του αγίου Γεωργίου και παρά τον ναόν τούτον, προς κατασκευήν ίσογείου δώματος, εύρεν ειδώλια τινα, κανθάρους, ληκύθους και τά τοιαύτα, προς δε εύμεγέθη υδρόρροήν εκ παχέος κεράμου, έχουσαν σχήμα κεφαλής λέοντος, ή όποια εύλόγως εικάζεται, ότι άνήκεν εις άρχαίον οικοδόμημα ιδρυμένον εκει.

Περί τα μέσα δε του έτους 1886, ίσοπεδουμένης της πόρος τό Ανατολικόν μέρος της οικίας ταύτης κειμένης πλατείας του άνω μνημονευθέντος ναού, εύρέθησαν έν σειρά πολλοί τάφοι έγγύς άλλήλων, χωρίζόμενοι δι' έμπεπηγμένων καθέτως άξέστων πλακών άνοιχθέντες δε υπό των έπιτροπών του ναού ένός των τάφων τούτων, εύρέθησαν έν αυτό πανάργα οσα άνθρώπινα, άποτερούμενα εις την έλαφροτέραν έπαφήν, και διάφορα ειδώλια, έν τινα ένεπιγράφα. Έγκαιρώς πληροφορηθείς τούτο, έπευσα να διατάξω την κάλυψιν του τάφου και των έν αυτό εύρεθέντων, άπαγορεύσας πάλιν περαιτέρω έρευναν εις τό μέρος εκείνο, είδοποιήσας δ' άμα τότε τό πρόην έπαρχεϊον Γόρτυνος και τό ύπουργέϊον των έσωτερικών, και συστήσας την ένεργείαν έρευνών και άνασκαφών υπό τε την οικίαν, επί της πλατείας του ναού και έν ταίς συνεχομέ-

νοίς μέρειν· ἀλλ' οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐνηργήθη. Δι' ἃ εὐλογον ἔκρινα γὰρ γνωρίω ἤδη τὰ περὶ τοῦτου καὶ πρὸς τὴν Γενικὴν Ἐφορείαν τῶν ἀρχαιοτήτων ἀπ' εὐθείας. Ἐπὶ τῇ αὐθαίρει ἐν τούτοις ταύτῃ χρείσισμον θεωρῶ νὰ διαλάβω ὑπὸ γενικῆν καὶ ὡς οἶόν τε συνοπτικὴν ἐποψίν, καὶ περὶ τῶν παρατηρουμένων καὶ εἰκαζομένων ἀρχαιολογικῶν μνημείων ἐν τῷ ὑπὸ τὴν διαίτησίν μου δήμῳ.

Ὁ δῆμος Ἐλευσίνος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν ἄλλοτε αὐτοτελῶν δήμων, συσταθέντων κατὰ τὴν ἀρχαίην σύστασιν τῶν Δήμων, εἴτα δὲ συγγενεθέντων εἰς ἓνα, ἦτοι Ἀ' ἐκ τοῦ Δήμου Ἐλευσίνος—πρωτεύουσα ἡ κομὴ πόλις Κοντοβαζαίνης—λαβόντος τὴν ὀνομασίαν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐλευσίνος Ἀθήνης, οὗ τὰ εἰρήσια κείνται πρὸς Νότον τῆς κομῆς πόλεως, εἰς ἀπόστασιν ὡς πρὸς περίπου, παρὰ τὴν δεξιάν τῃ κατιόντι ὄχθῃν τοῦ Λαδωνος, ἐπὶ εὐρείας κοιλιάδος, σχηματιζομένης ἐξ ὑπερκειμένων ἀποτόμων δεξιῶν καὶ ἀριστερῶν βράχων, ὕψους περίπου δισχιλίων μέτρων· Β' ἐκ τοῦ Δήμου Θαλιαδῶν—πρωτεύουσα τὸ χωρίον Βάχλια—κειμένη πρὸς τὸ Ἀνατολικοβόρειον τοῦ Δήμου Ἐλευσίνος, ἐπὶ τῶν Ἀνατολικῶν πλευρῶν καὶ τῶν ὑπωρειῶν τῆς σειρᾶς τοῦ ὄρους Ἀφροδισίου, διήκοντος μέχρι τοῦ Λαδωνος πρὸς τὸν πέραν αὐτοῦ κείμενον δῆμον Κλείτορα τῆς Γόρτυνος καὶ μέχρι τοῦ Δήμου Παίων τῶν Καλαβρύτων, λαβόντος τὴν ὀνομασίαν ταύτην ἐκ τοῦ ἱεροῦ τῶν Θαλιαδῶν κομητῶν, οὗ λείψανα τῶν εἰρησιῶν παρατηροῦνται παρὰ τὰ ὄρια τῶν πρώην κειμένων Δήμων, καὶ Γ' ἐκ τοῦ Δήμου Πανιδῶν—πρωτεύουσα τὸ χωρίον Βελημάχιον—κειμένου βορειοδυτικῶς τοῦ Δήμου Ἐλευσίνος ἐπὶ τῶν ὑπωρειῶν τῆς Δυσμικῆς σειρᾶς τοῦ Ἀφροδισίου, λαβόντος τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Πανός, ὑπερῖδρυται, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ἐντὸς τοῦ χωρίου τούτου, ἐν ᾧ σώζονται ἐπὶ λόφῳ εἰρήσια χριστιανικῶν ναῶν ἐπὶ ἀρχαίων ἱερῶν καὶ βωμῶν ἱδρυμένων, καὶ ὅπου ἐκ παραδόσεως ἐλατρευτο κατ' ἐξοχὴν ὁ Πᾶν.

Παρὰ τὴν ἀπὸ Δυσμῶν εἰσοδὸν τῆς κομῆς πόλεως Κοντοβαζαίνης ἀνεκαλύφθησαν πρὸ πολλοῦ ἤδη μεγάλοι παραλληλόγραμμοι καὶ κατεργασμένοι λίθοι ἐν σειρᾷ, ἀνήκοντες εἰκότως εἰς Δημόσιον ἀρχαίου οἰκοδόμημα. Ὅμοιοι δὲ τούτοις, ὡν εἰς φέρει δυσανάγνωστα γράμματα, εἰσὶν ἐντετυπωμένοι εἰς παρακείμενον ἐπὶ λόφῳ Χριστιανικὸν ναόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου Θεοράποντος· τιμώμενον, καὶ ἱδρυμένον πιθανῶς ἐπὶ ἀρχαίου ἱεροῦ.

Οἱ καλλιερῆται τῶν πέριξ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἐλευσίνος Ἀθήνης χώρου, ὀνομαζομένου τὰ νῦν Κλειθῶα, Σλαυτικῆς δηλονότι ἢ Φραγκικῆς ὀνομασίας, καὶ κατοικοῦμενον κατὰ τὸν Μεσαίωνα, εὕρισκον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἀρχαία νομισματά, εἰδῶλια ἐξ ἀναθημάτων πῆλινα καὶ γαλκᾶ· πρὸ τινων δ' ἐτῶν εὐρέθη καὶ καλλιτεχνικὸν ἀγαλμα δυσμετακόμιστον. Ἄν δ' ἐνεργηθῶσιν ἀνακακχαί πρὸς πλήρη

ἀποκαλύψιν τοῦ ἀρχαίου ἱεροῦ καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ καὶ πρὸς ἔρευναν τοῦ πέριξ χώρου, θέλουσι προκύψῃ σπουδαία ὑπὸ ἱστορικῆν καὶ τοπογραφικὴν ἐποψίν ἀποτελέσματα, ἀπὸ μάλιστα οὐδ' ὁ Στράβων οὐδ' ὁ Παυσανίας, ὅσπερ ἐν παραρῶν καὶ πᾶσι ἐφαρμένως καὶ ἐκ πληροφοριῶν μνημονεύει τοῦ Ἐλευσίνου ἱεροῦ, οὐδ' ἄλλος τις τῶν ἀρχαίων περιηγητῶν καὶ χωρογράφων, οὐδ' ἐκ τῶν νεωτέρων τις διήλθεν ἐκ τοῦ καθ' αὐτὸ δήμου Ἐλευσίνος διὰ τὸ ἀπόκεντρον αὐτοῦ. Καὶ πρὸς ταῖς προϊστορικὰς καθ' ὅλας τὰς πιθανότητας ἀποκαλύψαι, θέλει ἐξακριβωθῆ ἰσχυρότερον τῶν ἱερῶν τῶν τῆς Ἐλευσίνος Ἀθήνης, ἦτοι τὸ ἐν τῷ Δήμῳ μόνον ἢ τὸ κατὰ τὴν Ἐλευσίνα τῆς Μεγαρικῆς εἰς τὸ ἀρχαίωτερον, καὶ ἂν ὁμοιάζον καὶ κατὰ πόσιν ὡς πρὸς τὴν λατρείαν καὶ τὰς μυστηριώδεις τελετάς.

Ἐπὶ τοῦ πρὸς Δυσμᾶς ἦτοι τοῦ δεξιοῦ τοῦ ἱεροῦ, ὑπὲρ ὕψηλῶν βράχων, ἐκτείνεται ἐνὸς ὀροπέδιον, τὸ ὅποιον κατακεῖτο κατὰ τὸν Μεσαίωνα, κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα κατακεῖτο καὶ κατὰ τὴν ἀρχαιότητα, ὡς δηλοῦται ἐκ τινων εἰρησιῶν καὶ ἀρχαίων κειμένων καὶ ἐκ τινων εἰς χριστιανικὸς ναὸς μετασχηματισθέντων ἀρχαίων ἱερῶν ἐπὶ τινων ὕψωμάτων. Ἐπὶ μικρᾶς κλιτύος τοῦ ὀροπέδιου πρὸς τὸ Ἀνατολικομεσημβρινὸν μέρος κατὰ τὴν θείαν Λοικᾶ ὑπάρχουσι λείψανα ἀρχαίου κτιρίου.

Εἰς ὅρας σχεδὸν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ κατ' ἀκολουθίαν τῶν ποταμῶν, ἐνθεν καὶ ἔνθεν τῆς πρὸ ὀλίγων ἐτῶν κατασκευασθείσης, ἐπὶ τοῦ Λαδωνος γέφυρας ἐν τῇ θέσει Σταθάρου γέφυρῃ, ὁ κατασκευάζων αὐτὴν ἐργολάβος εὗρεν, ἀνασκαπτῶν τάφους τινάς, εἰδῶλια καὶ μικρῶν ἀγαλμάτων χαλκίνων καθὼς καὶ τινὰ νομισματά, ἐξ ὧν εἰκάζεται, ὅτι ἐκεῖ, ὅπου νῦν ὑπάρχουσι Μεσαιωνικὰ κτίρια καὶ εἰρήσια, ἱδρύται τὸ ἀρχαῖον Ὀγκειον βορειότερον δὲ κατὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθῃν τοῦ παρὰ τὴν γέφυραν συμβαλλόντος τῷ Λαδῶνι ποταμίου Ἀρσενος, πηγάζοντος ἐκ τῶν ἐν Βελημαχίῳ ὑπωρειῶν τοῦ Ἀφροδισίου, ὑπάρχει ἡ ἀρχαία Κασοῦς, ὅπου ἱδρύται καὶ ἱερὸν τοῦ Ἀσκληπιοῦ Κασοῦσιου, προσέτι δὲ καὶ ἡ τῶν Κασοῦσιων χώρα, ὅπου τεκμαίρεται καὶ ἐκ τῶν πολλῶν κειμένων ἐπὶ ὕψωμάτων ἡρειπωμένων χριστιανικῶν ναῶν, ἱδρυθέντων προφανῶς ἐπὶ ἀρχαίων ἱερῶν.

Ἐτέρωθεν πρὸς τὸ Ἀρκτηοανατολικὸν μέρος τῆς Κοντοβαζαίνης, ἐπὶ κορυφῆς τοῦ Ἀφροδισίου ὄρους, ὑπερῖδρυται ἡ δειρὸν τῆς Κλειτορίας καὶ Θελοποιίας χώρας, ὑπάρχουσι εἰρήσια ἀρχαίου ἱεροῦ ἢ τοῦ λαξευτοῦ παραλληλόγραμμοι ὀγκοῖθι μετ' ἐπιγραφῶν τινων δυσαναγνώστων, ἐφ' οὗ ἱδρῶν χριστιανικῶς ναὸς τοῦ ἁγίου Πέτρου σχεδὸν ἡρειπωμένως ἤδη.

Κατὰ τὴν Παυσανίαν εἰς τὰς Δυσμικὰς κλιτύας τοῦ Ἀφροδισίου καὶ ταῦ φερωνύμου περιωγμῶν δάσους, περὶ τὸ χωρίον Βελημάχιον ὑπῆρχε τὸ ὄριον τῆς χώρας τῶν Ψωφιδίων καὶ τῶν Θελοποι-

αίων, ὅπερ ἐσημειώθη διὰ ἀτάλης. Μνημονεύει δὲ ὁ συγγραφεὺς, ὅτι ἐκεῖ που ἐκείντο καὶ τὰ ἀρχαία Τρόπαια, ἱδρυθέντα φαίνεται κατόπιν μάχης μεταξὺ Ψωφιδίων καὶ Θελοποιῶν, τὰ ὅποια ὁμοῦ προφανῶς ἐφαρμένως ὁ συγγραφεὺς τάσσει ἀριστερόθεν τοῦ Λαδωνος ἀντὶ ἀριστερόθεν τοῦ Ἐρμάνθου. Ἐνεῦθεν δ' ἐφαρμένως πάνυ ὑπετέθησαν παρὰ τινων ἐκ τῶν συγχρόνων ἀρχαιολογούντων τὰ Τρόπαια ἀριστερόθεν τοῦ Λαδωνος, καὶ ἐδόθη ἐξ αὐτῶν τὸ ὄνομα εἰς τὸν Δῆμον Τροπαιῶν, διότι, λέγων ὁ Παυσανίας, ὅτι ἀναχωρήσας ἐκ Ψωφίδος εἰς Θελοποιάν, συνήντησε πρῶτον τὰ Τρόπαια, κείμενα δὴθεν ἀριστερόθεν τοῦ Λαδωνος, σφάλλεται προφανῶς, διότι ἡ Θέλοποισα ἐκεῖτο δεξιόθεν τοῦ Λαδωνος, καὶ ἂν τὰ Τρόπαια ἐκείντο ἐν τῷ νῦν Δήμῳ Τροπαιῶν, ἦτοι ἀριστερόθεν τοῦ Λαδωνος, δὲν ἦθελε διέλθῃ, οὐδὲ ἦθελεν ἰδρῆσθαι καὶ μακρόθεν αὐτὰ μεταβαίνειν εἰς Θέλοποιαν, ὅπου ἦθελε φθάσῃ τρεῖς τοὐλάχιστον ὄρας πρὶν ἢ ἀφικεῖτο εἰς Τρόπαια.

Ἐκ τῶν ἀνω ἐκτεθέντων, ἐλπίζω, ὅτι ἐὰν ἐνεργηθῶσι προσηκόντως ἀρχαιολογικαὶ ἔρευναι καὶ ἀνασκαφαὶ ἐν τοῖς προμνημονευθεῖσι μέρεσι, θέλουσι προκύψῃ σπουδαῖα δι' ἱστορικᾶς καὶ χωρογραφικᾶς μελέτας ἀποτελέσματα, καὶ θέλουσι διορθωθῆ πολλὰ ἐφαρμένως δοξασία κλπ.

Ἰσως βραδύτερον διαλάβω καὶ περὶ τῶν γειτονικῶν σπουδαιωτάτων ἀρχαιολογικῶν εἰρησιῶν τῆς Ψωφίδος ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς Θελοποιίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰδικότερον περὶ τῆς Ἀζάνης.

Ἐν Κοντοβαζαίνῃ.
B. Π. ΣΕΡΑΦΕΙΜ
ἡμάρχος Ἐλευσίνος.

MADAME CALMON

Η ΑΓΝΩΣΤΟΣ

[Συνίχεα]

Η

Δὲν ἦτο εὐτυχής, εἶνε ἀληθές, ἀλλ' ἐν τούτοις ἐκέκτητο τὸ ἀριστον τῶν ἀγαθῶν, τὴν ἐλπίδα τὴν εὐτυχίαν ἐκείνην, ἧς ἐσπερεῖτο νῦν, θὰ τὴν ἀπέκτα ἴσως ἡμέραν τινά, ἢ σκέψῃ δ' αὐτὴ τὴν συνεφιλίου πρὸς τὴν τύχην τῆς.

Ἐσπέραν τινά, ἐνᾷ ἤρχιζον τὸν τετράχορον ἀντήχησε ὁ κῶδων τῆς αὐλείου θύρας ἰσχυρῶς κρουόμενος.

— Τηλεγράφημα, λέγει χαμηλῇ τῇ φωνῇ ὁ ὑπηρετὴς τοῦ Ραούλ.

— Τηλεγράφημα! Δότε μοῦ τὸ ἀμέσως.

Ἐνᾷ ἀνεγίνωσκε τὸ πρόσωπόν του ἡλλοιοῦτο.

— Ἡ Ἰωάννα ἀπλησίασε.

— Πρέπει ν' ἀπέλθω ἀμέσως, τῆ εἶπεν. Ἄλλ' ὁ χορὸς ἄς ἐξακαλυφθῆ. Προκαίεται περὶ ὑποθέσεως ἀπομικῆς μου καὶ

κατεπιγούσης λίαν. Παρακαλῶ, ἄς μὴ γείνη λόγος περὶ τῆς ἀπουσίας μου.

Καὶ τὸν θάνατον ἔχουσα ἐν τῇ καρδίᾳ ἢ Ἰωάννα, ἐξηκολούθησε νὰ ἐκτελῇ τὰ καθήκοντα τῆς οἰκοδεσποίνης, ἐνᾷ ἐσπευμένως ἠτοιμάζετο ἡ ἀμαξα, ἧτις θὰ ἔφερε τὸν Ραούλ εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμόν.

Θὰ ἀπήρχετο ἀράγε χωρὶς νὰ τὴν ἀποχαρῆσῃ; Ὁχι, δὲν ἦτο δυνατόν τοῦτο!

Ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ δωμάτιον, ἐνᾷ ἐγίνοντο αἱ προετοιμασίαι τοῦ ταξιδίου. Πρὸ τῆς θύρας ἐσταμάτησε, διασάζουσα εἶτα ἀπόφασιν ἔχουσα νὰ τὸν ἐπανιδρῇ, διότι τίς οἶδε, ἂν θὰ ἐπανήρχετο, ἔκρουσεν ἐλαφρῶς.

Ἄλλως τε ἔκρουε πάντοτε. Τοῦτο ἦτο ἔξι, ἢν εἶγε λάβῃ, ἀφ' οὗτο εἰσελθοῦσα ποτὲ ἐν τῷ δωμάτιῳ τοῦ συζύγου τῆς, χωρὶς νὰ προαγγελλθῇ, εἶδεν αὐτὸν κλειόμενον μετὰ σπουδῆς θήκην τινά, ἐμπεριέχουσαν μικρογραφίαν, ἣν ἐθαύμαζεν. Εἶχε διακρίνει μόνον τὸ φοσιδὲς πλαίσιον, κερκομημένον διὰ κοσμήθους, ὅστις ἐμαρτύρει, ὅτι ἡ εἰκὼν ἦτο γυναικεία. Ἐκεῖ ὑπὸ τὴν εὐθράστῳ φύλαξιν τῆς ἐκ βελούδου θήκης, ἐκεῖ, τὸσον πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐκείνης, εὐρίσκειτο ἡ εἰκὼν τῆς ἀγνώστου, ἣν τοσάκις ἐπέζητησε νὰ γνωρίσῃ.

Ἐκτότε ἐφρόντιζε νὰ κρούῃ ἐλαφρῶς πρὶν εἰσελθῆ εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ συζύγου τῆς, οὗτος δὲ, ὡς πάντοτε ἀφηρημένος, ἠνείχετο τὴν συνήθειαν ταύτην, χωρὶς οὔτε νὰ προσεῖη ἴσως εἰς αὐτήν.

Ἡθῆλθη νὰ σὰς εἶπω καλὴν ἀντάμωσιν, Ραούλ, ἐψιθύρισε ἡ Ἰωάννα. Καὶ μετὰ πλειότερας τολμῆς ἀφ' ὅσων εἶχε συνήθως, τετραπαγμένη, ἀνίκανος νὰ ἐμίλησῃ, τὸν ἐνηγαλίσθη θερμότερα.

— Δὲν δυσιπείτετε πρὸς ἐμέ, Ἰωάννα, δὲν ἔχει οὕτω.

— Ὁχι, ὄχι, ἀπήντησε μετὰ τινος παραπόνου.

Καὶ τὰ δάκρυά τῆς κατέρρευσαν ἀφθῶως.

Ἐπιθυμῶν νὰ τὴν καθουσχάσῃ, διασάζων, ἂν ἔπρεπε νὰ θέσῃ ἐν φίλημα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς, ἐκλίνα πρὸς αὐτήν. Ἄλλ' ἡ ἰδέα, ὅτι προκίδει ἄλλην ἢ ἄλλο τι αἰσθημα, ἢ ψυχρότης ἴσως, ἐστάματησαν τὸ κίνημα τοῦτο.

— Δὲν πρέπει νὰ κλαίητε, δὲν πρέπει νὰ κλαίητε, ἔλεγεν οὗτος ἐπανειλημμένως, ἐνᾷ διὰ τῆς χειρὸς τοῦ ἐθάπνευε τὴν κόμην τῆς, ὡς ἂν ἦτο παιδίον.

— Πότε θὰ σὰς ἐπανιδρῶ, Ραούλ;

— Ὅσον τάχιστα δυναθῶ. Ἄλλ' ἡ ὄρα ἐπέγει, πρέπει ν' ἀναχωρήσω.

Ἐθλίψε τὰς χεῖράς τῆς, καὶ ὤρμησε ἐκτὸς τοῦ δωματίου. Μετὰ τινὰ λεπτὰ ἤκούσε τὴν τροχηλασίαν τῆς ἀμαξῆς, εἶτα ὁ ἦχος ἐξηφανίσθη ἐν τῇ νυκτί, ἐν ᾧ ἐν τῷ ἰσοπέδῳ ἢ μουσικῇ ἐξηκολούθει πάντοτε ἀντηχοῦσα.

Εἶχε ριφθῆ ἐκλυτος ἐπὶ ἀνακλίντρου, ὅπερ ἦτο πρὸ τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς ἔκειτο τὸ ἐν βίᾳ ἀναμείνον κηρίον. Ἀφῆκε τὰ

βλέμματά τῆς ἔπεσαν ἐπὶ τῆς ἐστίας, καὶ διέκρινον τὸ λησιμονηθὲν ἐκεῖ τηλεγράφημα. Ἦτο ἀρά γε, πρόκλησις ἀδημόνυκτος ἔρωτος, παρακλήσις, ἀπειλή, συνένκισις ἴσως εἰς αἰτίαν τὴν καλὴν τέλει ἢ κακὴν ἀγγελίαν. Τὸν ἀναγνώσθη τὰς ὀλίγας ἐκεῖνας γραμμάς, τὸ ὄνομα ὑπερᾷλλοι ἐγγράζον ἤδη, διότι ἐν τηλεγράφημα ἀνήκει εἰς διαφόρους, ὅποιος πειρασμός! Ἀλλὰ δὲν ἐδίστασεν. Τὴν χεῖρα ἔχουσα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, ἔβαδισε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸ μέρος, ἐν ᾧ εὐρίσκειτο τὸ τηλεγράφημα, τὸ ἦρασε καὶ ἀτρέφουσα τοῦτο διὰ τῶν τρεμόνων δακτύλων τῆς, τὸ ἔριψε βίαιως εἰς τὸ πῦρ.

Δὲν ἔπρεπε τοὐλάχιστον νὰ τὸ ἀναγνώσῃν ἄλλοι! Ὅτε δ' ἐβεβαίωθη μόνον, ὅτι ὁ χάρτης εἶχεν ἐντελὸς ἀποτεφρωθῆ ἦνοιξ τὸς ὀφθαλμούς. Εἶδε τότε μικρὸν σωρὸν μελαίνης τέφρας καὶ οὐδὲν πλέον. Τετέλεσται. Θὰ ἠγνοῖε τὸ πᾶν.

— Ὅσειω νὰ καταβῶ πάλιν, ἐψιθύρισε.

Καὶ ἐν ᾧ διηυθύνετο πρὸς τὴν θύραν, ἰδοὺ ὁ Ραούλ πρὸ αὐτῆς ἐπανερχόμενος.

— Ἐλημόνησα κατὶ, εἶπε, τὸ τηλεγράφημα... Ἄλλὰ ποῦ εἶνε λοιπόν; Καὶ δι' αὐστηροῦ βλέμματος ἠρώτα τὴν Ἰωάνναν, ἧτις ἀπάντησε ψυχρῶς.

— Τὸ ἔκαυσα, καὶ βλέπουσα τοῦτον ἀμφιβόλως, ἐσκέφθη νὰ προσέσῃ.

— Χωρὶς νὰ τὸ ἀναγνώσω. Ἄλλὰ νὰ ὑπερασπισθῇ κατὰ τοιαύτας ὑπονοίας τῆ ἐφάνη σκληρὰ ταπεινώσει.

Αὐτὴ δὲν ἀμφεβάλλε περὶ αὐτοῦ. Εἰχὲν ἀράγε οὗτος τὸ δικαίωμα ν' ἀμφιβάλλῃ; Ἄλλ' οὐδ' ἐκείνου ἡ πεσοίθησις ἐκλαγίσθη ἐπὶ στιγμῇ. Ἄλλως ἢ ὑπερήφανος ἔκφρασις τοῦ προσώπου τῆς δὲν ἐπέτρεπε τὴν ἐλαχίστην ἀμφιβολίαν, θλίβων δὲ ἐγκαρδίως τὴν χεῖρά τῆς εἶπεν.

— Εὐχαριστῶ.

Καὶ ἀπήλθεν ὀριστικῶς τὴν φορὰν ταύτην.

— Ἐγὼ, ὄχι, εἶπε κινῶν τὴν κεφαλὴν. Καὶ σὰς εἶθε καλά, ἐλπίζω;

— Ναι, εὐχαριστῶ.

Καὶ ἦθελε νὰ προσέσῃ. «Καὶ εἶμαι εὐτυχής, ὅτι σὰς ἐπαναβλέπω». Ἄλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαρὰν τῆς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμῇ. Πᾶς νὰ ὀμιλήσῃ περὶ εὐτυχίας, ὅτε ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐκείνου προσώπου ἦτο ἐντετυπωμένη τὸση θλίψις;

— Ἰωάννα, εἶπατέ μοι, ὅτι δὲν ὑπεφέρετε, ὅτε δὲν ἀμφιβάλλετε περὶ ἐμοῦ.

Ἀτενίζουσα αὐτὸν καὶ διασάζουσα, ἀπήντησεν ἐρυθρόισα, ὡς νὰ συνελακμῶνετο ἀφάλλουσα.

— Δὲν εἶνε ἕκαστος κύριος τῶν σκέψεων του;

— Θὰ εἶμαι τὸσον δυστυχής, ἂν ἀπαλέσω τὴν ἐκτίμησίν σας! Ἄς διατηρήσω τοὐλάχιστον αὐτὴν ὡς καὶ τὴν ἀγάπην σας, προσέθηκε χαμηλωτέρως.

Ἡ Ἰωάννα ἐξέπληξε ἐνεκα τῶν τελευταίων τούτων λόγων.

— Ἡ ἀγάπη μου σὰς ἀνήκει πάντοτε, Ραούλ, τὸ γνωρίζετε.

— Ἐγὼ ἀνάγκην νὰ μὴ τὸ ἐπαναλάβετε. Εἶμαι τὸσον δυστυχής, Ἰωάννα!

Ραούλ: Τί νὰ τοῖς ἔλεγε; Καθ' ἑκάστην, ὅτε ἐκμίξετο τὸ ταχυδρομεῖον, ἡ ἄλλη ἐπανελάμβανε τὴν ἐρώτησίν τῆς.

— Ὁ Ραούλ ἔγραψε;

— Ὁχι, τίποτε.

Καὶ ἐὰν δὲν ἐπανήρχετο; Ἐὰν εἶχεν ἀπομακρυνθῆ μετὰ τῆς ἀγνώστου; Καὶ ἦτο ἀλγεινότερα ἡ ἰδέα τῆς ἀτιμῆς ταύτης ἐγκαταλείψεως διὰ τὴν Ἰωάνναν ἢ ἡ ἀπόφασις, ὅτι δὲν θὰ τὸν ἐπανεβλεπε πλέον!

— Ἐλπίζετε, Κυρία, τῆ ἔλεγε, βλέπων αὐτὴν τὸσον ὠχρὰν καὶ τὸσον ἡλκωμένην, ὁ ἄββας Μαλασάν, ἐφημέριος τοῦ χωρίου, ἐρωτῶν περὶ τοῦ Ραούλ μόλις ἐπερατοῦτο ἡ λειτουργία, (ἡ κυρία δὲ Μονμυρὰ συνήθιζε νὰ μεταβαίνῃ καθ' ἑκάστην πρῶταν εἰς αὐτὴν) ἐλπίζετε, καὶ ὁ Θεὸς σὰς τὸν ἐπαναφέρει τάχιστα.

Οὔτε ἀπὸ τοῦ Θεοῦ οὔτε ἀπὸ τοῦ καθήκοντος ἀνέμενε τὴν ἐπάνοδόν του εἰς τοῦτο δὲν ἠκούετο πλέον. Ἐπόθει ὁ ἔρωτος αὐτὸς νὰ τὸν ἐπαναφέρει, ἡ καρδία τῆς νὰ τὸν κατακτήσῃ, διότι τὸν κατατράπη; Ἄλλὰ καὶ τὸν ἐλάτρευεν ἄμα.

Τέλος ἐπανακάμφεν, ἀλλὰ τὸσον κατηφῆς, ὅτε ἀμέσως ἐνόησεν, ὅτι φοβερόν εἶχε συμβῆ εἰς τὸν βίον τοῦ. Ἡ ὄργη, ἣν πρὸ μικροῦ εἶε ἠσθάνετο, ὑπεχώρησεν εἰς τὴν συμπάθειάν.

Ἦτο ἐστέρα, μόλις δὲ εἶχεν ἀνέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς. Εἰσῆλθε καὶ λαμβάνων ἐν τῇ ψυχρᾷ χεῖρὶ τοῦ τὴν πυρῆσσαν τῆς συζύγου του.

— Συγχώρησον τὴν σιωπὴν μου, εἶπε μετὰ φωνῆς γλυκεῖας καὶ μελαγχολικῆς, καὶ τὴν παραταθείσαν ἐπὶ τοσούτον ἀπουσίαν μου, δὲν ἠδυναμῆν νὰ πράξω ἄλλως.

Ἀγνοοῦσα, τί ν' ἀποκριθῆ, ἐψιθύρισε.

— Ἐλπίζω τοὐλάχιστον, ὅτι δὲν ὑπεφέρετε.

— Ἐγὼ, ὄχι, εἶπε κινῶν τὴν κεφαλὴν. Καὶ σὰς εἶθε καλά, ἐλπίζω;

— Ναι, εὐχαριστῶ.

Καὶ ἦθελε νὰ προσέσῃ. «Καὶ εἶμαι εὐτυχής, ὅτι σὰς ἐπαναβλέπω». Ἄλλὰ δὲν ἐτόλμα νὰ ἐκδηλώσῃ τὴν χαρὰν τῆς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμῇ. Πᾶς νὰ ὀμιλήσῃ περὶ εὐτυχίας, ὅτε ἐπὶ τοῦ προσώπου ἐκείνου προσώπου ἦτο ἐντετυπωμένη τὸση θλίψις;

Καίτοι αδύνατον να με παρηγορήσετε, ή αγάπη σας εν τούτοις είνε δι' εμέ βάλσαμον γλυκό.

— Έβλεπε την χείρά της. — Βύλογιμένος να είσθε, φίλε μου, δια τας λέξεις ταύτας.

Η κόρη της λευμένη δια την νύκτα, κατέπιπτεν επί των ώμων της, περιβόλουσα ολοκλήρον σχεδόν το σώμα της επί της εκ λευκού μαλλίνου υφάσματος οικιακής εσθής τας διεγράφοντο δια των μακρών πτυχών αι κομφαί του εύμελούς σώματός της γραμμαί εκ της σσάσεως, ήν είχε, κλίνουσα προς τα όπισθεν εν τω βάθει του ανακλίντρου, όπερ εκλυπτον παλαιά κεντήματα, ό γυμνός της πούς προέκυπτε κάτωθεν της εσθής της, εντός εκτάκτως μικρής εμβάδος εκ μέλανος μεταξώτου.

Της εν τή εστία εκλειπούσης πυρός αι άόριστοι λάμψεις, ότε μόν έλονον το πρόσωπόν της, ότε δε άφηνον αυτό εν τή σκιά.

Την εθαύμασεν επί μικρόν, είτα θλίβων την χείρά της οικειότερον του συνήθους, εξήλθεν ελαφρῶ βήματα.

Την πρώϊαν της έπαύριον, ότε είσεληθούσα εν τή αίθουση ή Άλίχη παρετήρησε τον άδελφόν της, και έννηγαλίσθη αυτόν, κράζουσα μετά χαρῆς το όνομά του.

— Το εύτυχές παιδίον! έσκέπτετο ή Ιωάννα, τον έναγκαλίτσαται, ένφ' εγώ ουδέ να το φαντασθῶ δύναμαι!

Άλλά τί είχε συμβῆ; Είχεν έλθῆ εις διάστικον μετ' εκείνης, ήν ήγάπα; Μη αύτη ήτο άσθενής, ή μη είχεν άσθενήσῃ έσως; Ουδέ ή έλαχίστη λέξις του Ραούλ την διεφώτιζε περι τούτου. Άπλως παρετήρησεν, ότι αι έπιστολαί δέν ήρχοντο πλέον. Η δε προδοκία επί τή άφιξει του ταχυδρόμου δέν προύκαλει ως άλλοτε ουδέμιαν άνυπομονησίαν παρά τῶ συζύγῳ της. Κατηφής διήρχετο τās ώρας ούτος ήτο άρα γε εκ τύχῆς ή ένεκα της μεταβολῆς του καιρού το μέλαν χρώμα των φορεμάτων του; Κατ' άρχας δέν εξήρχετο σχεδόν του αίκου, βραδυτέρον δε ήρχισεν άπουσιάζῃ τακτικῶς καθ' έκάστην επί τινας ώρας, άλλ' έθῆρε έπόλυτον σιγήν περι τῆς διευθύνσεως, ήν έλάμβανε, και του σκοπού των περιπάτων του. Ουδεις τον συνώδευεν, είτε ότε εξήρχετο έφιππος, είτε ότε διήθυνε μόνος την άμαξάν του. Εξή λοιπόν άκόμη ή Άγνωστος; Εάν δε δέν έγγραφῶ πλέον, τούτο έσημαινεν ίτως, ότι εύρίσκειτο αύτη πλησίον, πολύ πλησίον, και προς έπισκεψίν της Γ-σω; μετέβηκε καθ' έκάστην.

Τότε ήσθάνθη, ότι άδυσσος ήνοιγετο μεταξῦ αὐτῆς και εκείνου, ή φρικωδέστερα πασῶν δέν τον υπελάπιπτετο πλέον. Τό να μή τῶν αγαπῶν, τούτο προήρχετο εκ συνήθης περίπου. Υπήρχεν δεσμός τις μεταξύ άμφοτέρων, ότε και οι δύο έπασχον, άλλὰ και έσέβοντο άλλήλους. Να καταπατήσῃ όμως τους όρκους του, να την προδώσῃ, να τῆ έπιβάλῃ την σκληρῶν ύβριν να έγκαταστήσῃ εις δέκα

βημάτων απόστασιν την έρωμένην του, ήτο πολύ μα τήν αλήθειαν! Ο,τι εκείνη έγνώριζε συγκεχυμένως, οι περί αὐτήν κατά πᾶσαν πιθανότητα, τὰ εγνωρίζον σαφῶς. Τῆ έφαινετο, ότι πάντες τήν ήτέλιον με βλέματα αίκτου.

Υποστηρίζομένη τῶς υπό του ένδιαφέροντος του σκοπού της, υπό της έλπίδος του να αγαπηθῇ ήμέραν τινα, σκοπού έξόχου και καρτερικῶς επιδιωκομένου, ήσθάνετο έαυτήν ίσχυράν. Ηδη όμως έθεώρει τās δυνάμεις της εξητλημένās, έφατάζετο, ότι δέν έπείθει πλέον την άγάπην του, ότι δέν είχε πλέον καθήκον να τον παραμυθήσῃ. Ησθάνετο κενόν πανταχού. Ένιοις ήρώτα έαυτήν, τί εζήτει εν τῶ οικῳ εκείνῳ, παρά την αὐτήν τραπέζαν, υπό τῆς κοινῆς στέγῃς, και ήρῃθῆαι. Έθῆκετο υπό μελαγχολίας εις ήν άσυνειδήτως προσετίθετο και ή ζηλοτυπία. Διήρχετο ήμέρας ολοκλήρους, προσπαθούσα να μαντεύσῃ τους χαρακτῆρας της Άγνωστου, φανταζομένη τās συνεντεύξεις των, τās συνομιλίας των, και κατασκοπεύουσα την έπαύριον του Ραούλ, να ανακαλύψῃ επί του προσώπου του την θλίψιν ή την χαράν.

Γ

Πρώϊαν τινα του Μαρτίου μετὰ το πρόγευμα ο Ραούλ διηθύθη προς τόν σταύλον, όπως διατάξῃ να έτοιμασῶν τον ίππον του, ή δε Ιωάννα αναλάμβανε το έργόχειρόν της. Ορθία πρό αὐτῆς ή Άλίχη, έγείρουσα το παραπέτασμα και στήριζουσα την κεφαλήν επί του παραθύρου, παρετήρηε την σκυθρωπήν φύσιν. Η γλῶσσά έκαλύπτετο υπό τῆς πεσούσης την νύκτα χιόνος, οι κλάδοι των γυμνωθέντων δένδρων είχον την ιώδη χροιάν των νεκρῶν, όμιχλώδης δε πέπλος διεχώριζε το ουρανόν από τῆς γῆς.

— Τίνος να είνε άρα γε ή άμαξα, ής οι τροχοί άναγγέλλουν έπισκεψίν; άνεκραξεν αίφνιδίως. Καί κατ' αὐτήν μάλιστα την ώραν!

— Θα είνε ο ιατρός, είπεν ή Ιωάννα, τον παρεκάλεσα να διέλθῃ, όπως τῶ όμιλήσω περι τῆς γραίας Μαρίας.

— Ο ιατρός; Τότε φεύγῳ. Δέν είνε πολύ εύχάριστος ο καλός Κ. Λαμπέρ; έχει πάντοτε κατάλογον τόσον μακρόν να σοι υποβάλλῃ, ιστορίας τόσον θλιβεράς να διηγῆται! Χρειαζέται ζωμός δια τον ένα, φορέματα δια τον άλλον, πάχος δια τον τρίτον... Άλλως ή Ζιζή δέν τῶν αγαπῶν, φαίνεται, διότι όλονέν μουρμουρίζει, όταν είνε εδῶ. Τήν λαμβάνω μετ' εμού εις την δενδροστοιχίαν, και σε αφήνω με τās υποθέσεις σου.

Και έγείρουσα το μικρόν της κυάριον εξήλθεν εκ της αντιθέτου θύρας, καθ' ήν σιγῆμῃν ο ιατρός εισήρχετο.

Ητο αξιοπρεπῆς γέρων, αὐτίνος ή λευκή κόμη έφθάνε μέχρι των ώμων. Οι όφθαλμοί του φαίνοι, οξυδερκεις, ευφύεστατοι, έκρύπτοντο υπό τὰ διαπρά του, αγαθόν δε μειδιᾶμα εξωρούζε το κεκοπι-

σμένον, σοβαρόν και συμπαθές άμα πρόσωπόν του.

Η κ. δε Μονμοράν ήγέρθη, καιτοι δέν συνήθεε τούτο δι' έκαστον, έβάδιζε δε βήματά τινα, δίδουσα αὐτῶ καθισμα παρά την εστίαν.

— Είνε ήρμῦ το ψυχός, είπε, και έχετε βεβαίως ανάγκην να θερμανθῆτε, αγαπητέ μοι ιατρέ.

— Πράγματι τούτο θα μ' εύχαριστήσῃ πολύ, κυρία κόμισσα. Δέκα χιλιόμετρα εν τῆ παιδιᾷ και επί δίφρου με αυτό το ψυχός, άρκοῦσι, νομίζω, να παγώσῃ τις και μάλιστα εις τήν ήλικίαν μου.

Και πρό της πυρᾶς, ήν ή Ιωάννα ανέσκάλασεν, εξήπλωσε τους πόδας, και έτεινε άνοικτᾶς τās χειρας.

— Σας εζήτησα δια την γραίαν Μαρίας, τῶ είπεν αὐτή, ότε τον είδεν αναλαβόντα.

— Η ταλαίπωρος! Είνε πολύ άσθενής. Δέν νομίζετε, ιατρέ, ότι θα ήτο καλύτερον να εισέλθῃ εις το νοσοκομεϊόν;

— Βεβαίως, άλλὰ είνε από άλλο χωρίον. Πρέπει να γείνη αναφορά, και να πληρώγῃ καθ' έκαστην δυο φράγκα.

— Το έσκαπτόμην, και τα αναλαμβάνα. Ηθελον μόνον να μάθω, αν συμφωνήτε.

— Μάλιστα. Άλλὰ δέν εχομεν μόνον αὐτήν, είνε άκόμη και ο πτωχός εκείνος παραλιτικός. Δέν έχει κανένα, χωρίς γυγάικα, χωρίς παιδιᾷ. Ποιος να τον περιποιήσῃ; Εβραν εν τῶ χωρίῳ νέαν τινα, άναλαμβάνουσαν να φροντίξῃ δι' αὐτόν, άλλ' άπαιτεῖ μικρόν άμοιβήν.

— Φυσικώτατον. Θα τα συμβιβάσῃτε, δέν είνε αλήθεια, ιατρέ; Έχετε να μοι όμιλήσῃτε δια κανένα άλλον;

— Θεέ μου, δέν τολμάω, διότι τούτο είνε λίαν δαπανηρόν. Χρειαζέται μια ξυλίνη κνήμη δια τον πτωχόν εκείνον, του όποίου έκαμα την έγχείρησιν πρό τίνος.

— Εύχαριστῶ, διότι έσκέφθητε εμέ. Τετελεσμένον και τούτο. Και τί άλλο;

— Τί άλλο; Λοιπόν, ιδού τί γνωρίζω κάποιον του όποίου ή ύψις μοι προζενετ άνησυχίας, και είσθε ύμεις, αγαπητή κυρία. Επαθύμουν πολύ, αν δέν σας διασῶν ρεσσει, να όμιλήσωμεν όλίγον και περι τῆς υγείας σας.

— Περι τῆς υγείας μου; Άλλ' είμαι θαυμασικός καλᾶ.

— Καθόλου. Είσθε ώρα και πρό όλίγου, ότι μοι εταίνατε την χείρα, παρετήρησα, ότι έκαίε. Είμαι βεβαίως, ότι έχετε πυρετόν.

— Ποσῶς.

— Μάλιστα, έννοῶ από αὐτὰς έχετε νευρικόν τινα πυρετόν. Είπατέ μοι, κομμάσῃ; τρώγετε; περιπατεῖτε; μη δέν φροντίζητε να διασκεδάζητε όλίγον; Φαδούμαι, πιστεύσατέ μοι, ότι προσεβλήθητε υπ' άναμίαις, εκτός αν

— Εσταμάτησε.

— Τί, ιατρέ; — Εκτός αν έτοιμαζήτε κανένα διάδοχον! — Τί φανταζέσθε, ιατρέ!

Και έγένετο καταπόρφυρος. — Τόσω το χειρότερον. Θα έπροτιμῶν αυτό, όπερ θα ήτο και το φυσικώτερον.

— Βεβαίως, άλλὰ δέν είνε. Κατ' εκείνην την στιγμήν ο Ραούλ εισήρχετο. Ίδων την άμαξαν του ιατροῦ, έσπευσε να τον χαιρετήσῃ.

— Περι τίνος πρόκειται, ήρώτησε, παρατηρῶν την συγκίνησιν της συζύγου του; — Α! τίποτε, είπεν αὐτή.

— Πῶς τίποτε! κρᾶξι μετὰ τίνος άπορίας, ο Κ. Λαμπέρ. Θα είμαι εύτυχής, αν έπέμεινε, κύριε κόμη. Τῆ έλεγον άκριβῶς, ότε είχεν ανάγκην σπουδαίας θεραπείας, και ότι αφού δέν πρόκειται περι διαδόχου, όπως υπέθετον, είνε άκρουτῶς άσθενής, ώστε να μᾶς άνησυχήσῃ.

— Ο Ραούλ ήρωάζετο μετ' άδημονίας. — Αφού δέν είνε ό,τι ήλιπζον, εξηκολούθησεν ο ιατρός, δέν έννοῶ ποσῶς τί δύναται να έχῃ. Διαγινώσκω γενικήν άδυναμίαν και άτονίαν. Ο σίδηρος και ο οίνος της Κίνας, άτινα θα τῆ διορίσω, δέν άρκοῦσιν. Θα τῆ ήρεσιάζετο και βίος θερπότερος, κίνησις, εύθυμία περι αὐτήν, να εξήρχηται πολύ, να μή θλίβεται. Υμᾶς δε άποβλέπει τούτο, κύριε κόμη, πρέπει να άπομακρύνετε μεθ' όλης τῆς άπαιτουμένης προσεχῶς πᾶσαν ένόχλησιν. Η Κυρία κόμισσα είνε φυτόν λεπτήης φύσεως, όπερ ζητεῖ τον ήλιον και την εύτυχίαν.

— Άλλὰ τον ήλιον και την εύτυχίαν τὰ έχω, καλέ μου ιατρέ, έψιθύρισεν ή Ιωάννα.

— Δέν άμφοβάλλω, άλλὰ δέον να διπλασιασθῇ ή δόσις. Με έννοήσατε, δέν έχει ούτω, κύριε κόμη;

Και αίσθανθείς, ότι οι λόγοι του έφερον ταραχήν ο Κ. Λαμπέρ ήγέρθη όπως αναχωρήσῃ, προφασίζόμενος τās πολλὰς έπισκέψεις του.

— Παραλογίζεται όλίγον ο φίλτατος ιατρός, είπεν ή κ. δε Μονμοράν, άμα εύρηθήσαν μόνον.

— Το εύχομαι, άλλὰ οι λόγοι του με έτάραξαν, άπήνητησεν ο Ραούλ. Άνησυχῶς δ' έβλεπε την Ιωάνναν, και έσκέπτετο, πῶς να μη παρατηρήσῃ ήδη την μεταβολήν και την άλλοίωσιν του προσώπου της.

— Εξήρχεσθε, Ραούλ, τῶ είπε μετὰ γλυκύτητος, και θα έβραδυνάτε ήδη.

— Εβραδυνά; άπήνητησε λοιπόν μένω. Και ρίπτων επί τῆς τραπέζης τον πῖλον και τὰ χειροκτῆτά του εκάθισε πλησίον της.

— Οπότε την έσπέραν έμεινε μόνος, έβουθήσθη εις βαθείας σκέψεις. Μέχρι τῆς στιγμῆς εκείνης έσυλλογίζετο τον έαυτόν του μόνον και τās θλίψεις του, δέν παρετήρησε δε ποτε, ότι και άλλος τις υπέφερε πλησίον του. Ένόμιζεν, ότι και αν δέν έθυσιάζε τι υπέρ της νέας συζύγου του, άλλὰ ουδέν έπίσης τῆ αφήρει. Πρό του γάμου αὐτῆ εζή μόνη, και έφαινετο άποφασισμένη να διατηρήσῃ την χρείαν της. Τήν ήνόχλει άρα γε εις ποιούτόν βαθμόν ή παρουσία συζύγου, παρεχόντος

προσοχήν, περιποιήσεις και πᾶν είδος προστασίας; έτι δε και φιλιαν ειλκρινεστάτην; Άδιάφορος προς τον βαθύν έρωτα, δν ένέπνεε τῆ Ιωάννα, και τον όποτον αὐτῆ προσεπάθει, να τῆ άποκρύψῃ δια παντός τρόπον, δέν έθεώρει κακόν το να μή τον συμμερίζεται.

Ηδη άποκαλύπτων τούτο εξαίφνης, έθλίβετο σκεπτόμενος, ότι υπῆρξε σκληρός, σκαίος, και ότι όφειλε τούλάχιστον να αίσθάνηται προς αὐτήν εύγνωμοσύνην και συμπάθειαν. Τήν προδιέβων, είνε αλήθης, ότι δέν έπρεπε να έπιπέτῃ έρωτα εξ αὐτοῦ, και είχε παραδεχθῇ την συνθήκην ταύτην, έπραξεν όμως τούτο ουχί εξ άδιαφορίας, άλλὰ τούναντίον εξ αγάπης, εκ τῆς αγάπης δε ταύτης έτήκετο ήδη.

[Έπεται συνέχεια.]

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΕΓΧΩΡΙΑ

Συνεστάθη έπιτροπία προς άναδιοργάνωσιν της άπυρηνικής υπηρεσίας του κράτους επί της βάσει της έκακῆσεως αὐτῆς υπό της διοικητικῆς άρχῆς και ουχί υπό των δημορχιών, διότι εκ τούτου προέκυπτον πολλά άτοπα. — Άνήλθεν εις 7 έκατομμ. λιρών το ποσόν της έγγραφῆς των εκτεθεισῶν εν Λονδίνω υπό του καταστήματος Gibbs όμολογῶν του Σιδηροδρόμου Μόλων-Καλαμών, άτινες άντεπροσώπευον την άξίαν 650,000 λιρών. — Διὰ Β. Δ. άπενεμήθησαν επί μίαν τριετιαν τῆ έταιρείᾳ Φασκόλου, Μάρκου και Σα πάντα τὰ τῆ Έλληνική Άτμοπλοία παρακωρημένα πλοικετήματα. — Ηράτο εν Λαμία και εξακολουθεῖ ή δικη των τελωνειακῶν υπαλλήλων Πειραιῶς, των επί καταχρήσει παραπεμφθέντων. — Ο κ. Κυργός εζήτησάτο παρά του Υπουργείου των Έσωτερικῶν, όπως τῶ έπιτραπῇ να φέρῃ και το έπόνομον Γραβιάς, όπερ τῶ άπένευε ο λαός. — Η συσταθείσα έπιτροπία προς άνέγερσιν μνημείου τῶν Κεφαλοδρόσῳ πεσόντι Μάρκῳ Βότσαρρ, θεισα το έργον υπό την προστασίαν του βασιλέως, έδημοσίευσε εκκλησίαν προς τους άπαυτάχου όμογενείς, προς συλλογήν έράνων. — Ομοίαν εκκλησίαν έδημοσίευσε και ο δήμαρχος Φερρών προς άνέγερσιν ανδριάντος τῶ Ρήγα Φεραίου, και εν Πάτραις δε άνεργηται συστάσις έπιτροπίας προς άνέγερσιν μνημείου εν Καλαβρούσις παρά την Μονήν της Άγίας Ασύρας. — Ο θερισμός των δημοτικῶν καρπῶν ήρχετο εν Θεσσαλίᾳ καταλόβουσης πληθῶς εργατῶν εν Μακεδονίᾳ. — Κατ' άπόφασιν του Υπουργείου των Στρατιωτικῶν δέν θα εισαχθῶσιν έφέτος μαθηταί εις την εν Κερκῶρα προπαρασκευαστικήν σχολήν των υπαξιωματικῶν.

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΧΩΡΑΙ

Κατὰ παρατηρήσεις γενομένας υπό του αποσταλέντος έπιθεωρητοῦ της Γεωργίας εις Σμύρνην, ή ελλογώδης ύψισατο εν τοις άμπελώσι του νομού αὐτῆς από 5 ετών. — Άνεδείθη Μητροπολίτης Δρυινοπόλεως ο τέως Μέγας Πρωτοσύγκελος κ. Κοσμάς Εδμορρόπουλος.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΑ

Κατὰ την έναρξιν του Γερμανικοῦ Καρμπούλου ο νέος άποκρέτωρ διακήρυξεν, ότι ή πολιτική της Γερμανίας είνε ειρηνική, και ότι θα καλλιεργῆτῃ εγκαρδίως σχέσεις μετὰ της Ρωσίας. — Ταρχαλί έξερράγησαν αὐθίς εν Ρωμοῦνα, καθ' ής γενομένης συμπλοκής μεταξύ χωροφυλάκων και χωρικών, πολλοί έπληγώθησαν. — Εις τον πανηγυρισμόν εν Κιέβῳ της έννεακοσιοστής έπέτειος της διαδόσεως του Χριστιανισμού εν Ρωσίᾳ θα παρερευθῶσιν 4 Ρωμοῦνοι έπίσκοποι μετὰ του Μητροπολίτου, ο Μητροπολίτης Μαυροβουνίου και πολλοί Βούλγαροι κληρικοί.

Πλήμμυρα έγένετο εν ταις πολιτείαις Αιῶν και Σιλίας του Μερικού, καθ' ής έπίνησαν περι τῶν χιλίους. — Έπιτροπία συγκειμένη εκ των μελών του Γαλλικοῦ ίνστιτούτου μετέβη παρά τῶ κ. Φλοκέ, όπως παρακαλήσῃ αὐτόν να καταργῆσῃ το έξορίζον τον δούκα της Ωμάλης διάταγμα, άλλὰ το Υπουργικόν Συμβούλιον άπεφάνη, ότι αι περιστάσεις δέν έπιτρέπουσι να δοθῇ τῶ δουκί άδυνα άπειρητικᾶς έπιστολάς προς τον άποκρέτωρα της Γερμανίας και τον Βίσμαρκ, προζηνήσασας μεγάλην έντόπωσιν. Έγένοντο πολλά συλλήψεις. — Ταρχαλί έξερράγησαν εν Σεούλ πρωτεύουση της Κορέας, καθ' ής ο όχλος άπεκράδισεν 9 υπαλλήλους. — Η Άγγλική Βουλή έψήφισε νομοσχέδιον, έπιτρέπον την κατασκευήν υπογειου σβραγγος μεταξύ Άγγλίας και Γαλλίας.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΚΘΕΣΙΣ

Άπερασθή, όπως ή έκθεσις παραμένῃ και την νύκτα ανοικτή, φωτιζομένη δι' ήλεκτρικό φως, οτινός την έγκαταστάσιν και τās δαπάνας ανέλαβεν ή ένταθα έταιρεία των εργοδῶν ως άντιπροσωπος της εν Παρισίαις έταιρείας Edison. — Ο κ. Μπαζουερ θα συστήσῃ ζυθοπωλείον εν τῶ περιβόλῳ του Ζακπίου δι' έκδοσιν ζύθου. — Ο εκ Θέρας μουσικοδιδάσκαλος κ. Σιγάλας θα υποβάλῃ εις την έκθεσιν τεμάχια Χερουβικῶν και Κοινωνικῶν Ύμνων κατὰ ρυθμόν έντελῶς άριστάμενον της Ευρωπαϊκής και Βυζαντιακῆς μουσικῆς, ψαλλόμενα όμορπῶς υπό χοροῦ μουσικῆς ή και δια τετραφωνίας. — Ο καθηγητής κ. Γ. Κρίνος ανέλαβε να αναλύσῃ άνευ οδδερμῆς άμοιβῆς τὰ εν τῶ κράτει λαματικά υδατα, και προς τούτο διετάχθησαν αι έκασταχού έπιτροπείαι να άποστείλωσιν αὐτῶ ανά 5 ριάλας. — Το Άρσάκειον και τὰ Παρθεναγωγεία Συμπούλου και Γεννηματᾶ έδύλωσαν, ότι θα άποστείλωσι χειροτεχνήματα των μαθητῶν των. — Έκθέματα ήσαντο ήδη παραδιδόμενα εις το μέγαρον και εις τās κατ' έπαρχίας ειδικᾶς έπιτροπείας.

ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

Εῴσοι έπιστήμονες αναλύσαντες αερόλιθον πεσόντα εις Μόσχαν τῶ 1886 εῴρον εν αὐτῶ άνθρακοῦν μάζαν, ήτις, υποβλήθεισα εις άντιδραστήρια, άφῃκεν υποσπᾶμην, παρουσιάζουσαν πάντα τὰ χαρακτηριστικά του άδάμαντος εις μικροῦς κόκκους.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

Ο εν Άμστελοδάμῳ Φιλελληνικός Σύλλογος εξέλεξετο επίτιμα μέλη αὐτοῦ τον Διάδοχον Κωνσταντίνον και τον του Σαξ. Μάιγγεν. — Ο συνταγματάχος του Γαλλικοῦ στρατοῦ Βαζώνος Stoffel εξέδωκε σύγγραμμα έπιγραφόμενον Histoire de Jules Cesar George civiis, αποτελούν συνεχίαν της υπό του Ναπολεόντος Γ' συγγραφῆσεως 'Ιστορίας του Ιουλίου Καίσαρος. Αι χάριν του έργου τούτου γενομένα έρευναί άπήτησαν υπερόχους δαπάνας, καθ' όσον μόνον δια τās εν Άλεξανδρείᾳ γενομένας άνασκαφᾶς εδαπανήθησαν 300,000 δρ. δι' και ή τιμή αὐτοῦ ώρίσθη εις χρ. 400. — Κατὰ χειρόγραφον επιδιόρθωσιν του άοιδίμου Σπυριδωνος Τρικούπη εις την δευτέραν έκδοσιν της Ιστορίας του ήράτο τρίτη έκδοσις αὐτῆς υπό του κ. Π. Ασλάνη, εύτυχῆσαντος να άποκτήσῃ τὸ χειρόγραφον τούτο.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Ο κ. Ιωάννης Πεσμαζόγλου εδωρήσατο τῆ Αρχαιολογικῆ Έταιρείᾳ χρυσοῦν περιδέραιον εξ 28 αρχαίων δακτυλιδίων.

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΑ

Άγγέλεται, ότι ο Ζακύνθος μελοποιός Παύλος Καρρῶ έπεράτωσε μελόδραμα υπό την έπιγραφην «Μαράθων—Σαλαμίς», οῦ το κείμενον έποίησε ο κ. Άνδρέας Μαρζωκῆς. — Περι τὰ μέσα του προσηχοῦ Οκτωβρίου αναβιβασθήσεται επί της σκηνῆς του πρώτου θεάτρου της Ρώμης το έτερον μελόδραμα του ήμετέρου κ. Σαμῆρα ή «Μεδία», ένδειχθς ως ήγγελλομεν ύστερως

